

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

NIILO JÄÄSKINEN

της 12ης Δεκεμβρίου 2012¹

Υποθέσεις C-201/11 P, C-204/11 P και C-205/11 P

**Union of European Football Associations (UEFA),
Fédération internationale de football association (FIFA)
κατά**

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναίρεσως — Τηλεοπτικές εκπομπές — Τηλεόραση χωρίς σύνορα — Άρθρο 3α της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ — Οδηγία 97/36/ΕΚ — Μέτρα που έλαβε το κράτος μέλος όσον αφορά τις εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία, οι οποίες δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο αποκλειστικών δικαιωμάτων τηλεοπτικής μεταδόσεως — Απόφαση της Επιτροπής κρίνουσα τα μέτρα συμβατά με το δίκαιο της Ένωσης — Εξουσία ελέγχου της Επιτροπής — Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα ποδοσφαίρου της UEFA — Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA — Δικαίωμα ιδιοκτησίας»

1. Οι υπό κρίση αιτήσεις αναίρεσως έχουν ως αντικείμενο ένδικες διαφορές που αφορούν κυρίως την έκταση του εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ελέγχου όσον αφορά τον κατάλογο εκδηλώσεων μείζονος σημασίας για την κοινωνία ενός κράτους μέλους (στο εξής: εθνικός κατάλογος), τον οποίο μπορεί να καταρτίζει κάθε κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 3α, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ².

2. Σκοπός της καταχώρισεως μιας εκδηλώσεως στον εθνικό κατάλογο είναι να διασφαλίζεται η παροχή στο ευρύ κοινό της δυνατότητας να παρακολουθεί τις εκδηλώσεις αυτές σε απευθείας ή μαγνητοσκοπημένη μετάδοση από τηλεοπτικό σταθμό ελεύθερης προσβάσεως. Εντός προθεσμίας τριών μηνών από την κοινοποίηση εκ μέρους ενός κράτους μέλους, η Επιτροπή οφείλει να εξακριβώσει αν ο εθνικός κατάλογος είναι συμβατός με το δίκαιο της Ένωσης καθώς και να κοινοποιήσει τον εν λόγω εθνικό κατάλογο στα άλλα κράτη μέλη προς διασφάλιση της αμοιβαίας αναγνώρισεως των προϋποθέσεων τηλεοπτικής μεταδόσεως των εκδηλώσεων αυτών.

3. Στην υπόθεση C-201/11 P, η Union of European Football Associations (UEFA) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011, T-55/08, UEFA κατά Επιτροπής³, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση 2007/730/ΕΚ⁴, με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε την καταχώριση του συνόλου του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου της UEFA (στο εξής: Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου) στον εθνικό κατάλογο του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997 (ΕΕ L 202, σ. 60, στο εξής: τροποποιημένη οδηγία 89/552).

3 — Συλλογή 2011, σ. II-271.

4 — Απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Οκτωβρίου 2007, για τη συμβατότητα με το κοινοτικό δίκαιο των μέτρων που έλαβε το Ηνωμένο Βασίλειο σύμφωνα με το άρθρο 3α, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/552 (ΕΕ L 295, σ. 12).

4. Στην υπόθεση C-204/11 P, η Fédération internationale de football association (FIFA) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011, T-385/07, FIFA κατά Επιτροπής⁵, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση 2007/479/EK⁶, με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε την καταχώριση όλων των αγώνων που διεξάγονται στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Κυπέλλου της FIFA (στο εξής: Παγκόσμιο Κύπελλο) στον εθνικό κατάλογο του Βασιλείου του Βελγίου.

5. Στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011, T-68/08, FIFA κατά Επιτροπής⁷, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση 2007/730, με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε την καταχώριση του συνόλου του Παγκοσμίου Κυπέλλου στον εθνικό κατάλογο του Ηνωμένου Βασιλείου.

6. Ενώ οι αναιρεσείουσες, οι οποίες είναι ενώσεις ποδοσφαιρικών ομοσπονδιών, προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλείονες πλάνες περί το δίκαιο, οι λόγοι αναιρέσεως που προβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου καλύπτουν, κυρίως, δύο νομικά ζητήματα τα οποία χρήζουν διεξοδικότερης εξετάσεως. Αφενός, πρέπει να εξετασθεί η προβληματική της ερμηνείας του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552. Αφετέρου, οι υπό κρίση αιτήσεις αναιρέσεως καθιστούν επιβεβλημένη την ανάλυση της φύσεως της νομικής θέσεως του υπευθύνου διοργανώσεως αθλητικών εκδηλώσεων υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης.

7. Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι εθνικοί κατάλογοι, κατά την έννοια του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, αποτελούν πράξεις που αφορούν σημαντικές πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις των οποίων η εμβέλεια υπερβαίνει ευρέως το φαινόμενο του ποδοσφαίρου. Ανάλογα με τις επιλογές των κρατών μελών, στους ως άνω καταλόγους περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, στο μεν Βέλγιο, οι τελικές δοκιμασίες του διαγωνισμού μουσικής με την επωνυμία «Reine Elisabeth» [Βασίλισσα Ελισάβετ] και το πρωτάθλημα ποδηλασίας του Βελγίου, στο δε Ηνωμένο Βασίλειο, το Παγκόσμιο Κύπελλο κρίκετ και οι τελικοί αγώνες αντισφαίρισης του Wimbledon. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των εθνικών καταλόγων, εξεταζομένων στο σύνολό τους, η αιτιολογία των αποφάσεων της Επιτροπής πρέπει να εξετάζεται σφαιρικά, προκειμένου να μη συντελεσθεί τεχνητός διαμελισμός των εν λόγω πράξεων⁸.

I – Το νομικό πλαίσιο

8. Κατά την αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 97/36⁹:

«[...] [εκτιμώντας] ότι είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να είναι σε θέση να προστατεύουν το δικαίωμα στην ενημέρωση και να εξασφαλίζουν την ευρεία πρόσβαση του κοινού στην τηλεοπτική κάλυψη εθνικών ή μη εθνικών εκδηλώσεων μείζονος σημασίας για την κοινωνία, όπως οι ολυμπιακοί αγώνες, το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου και το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου· ότι, προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο με στόχο τη ρύθμιση της άσκησης εκ μέρους ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, οι οποίοι υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, αποκλειστικών ραδιοτηλεοπτικών δικαιωμάτων όσον αφορά τις ανωτέρω εκδηλώσεις».

5 — Συλλογή 2001, σ. II-205.

6 — Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2007, για τη συμβατότητα με το κοινοτικό δίκαιο των μέτρων που προτίθεται να λάβει το Βέλγιο σύμφωνα με το άρθρο 3α, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/552 (ΕΕ L 180, σ. 24).

7 — Συλλογή 2011, σ. II-349.

8 — Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο εθνικός κατάλογος του Βελγίου περιλαμβάνει περισσότερες από 20 εκδηλώσεις και ότι ο εθνικός κατάλογος του Ηνωμένου Βασιλείου περιλαμβάνει 19 εκδηλώσεις. Ενώ είναι παραδεκτό το ότι οι εν λόγω κατάλογοι έχουν προαιρετικό χαρακτήρα, πρέπει να επισημανθεί ότι, αν υποθεθεί ότι καθένας από τους εθνικούς καταλόγους περιλαμβάνει περίπου 20 εκδηλώσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να κάνει χρήση σημαντικών μέσων, σε διοικητικό επίπεδο, προκειμένου να εξετάσει εμπεριστατωμένα το περιεχόμενο και την αιτιολογία των εθνικών καταλόγων όλων των κρατών μελών.

9 — Οδηγία 97/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 202, σ. 60) (στο εξής: οδηγία 97/36).

9. Σύμφωνα με το άρθρο 3α, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552:

«1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να λαμβάνει μέτρα σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο για να εξασφαλίζει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία του δεν μεταδίδουν αποκλειστικά εκδηλώσεις οι οποίες θεωρούνται από το εν λόγω κράτος μέλος ως μείζονος σημασίας για την κοινωνία, κατά τρόπον ώστε μια σημαντική μερίδα του κοινού στο εν λόγω κράτος μέλος να εμποδίζεται να παρακολουθήσει τις εκδηλώσεις αυτές μέσω ζωντανής ή αναμεταδιδόμενης κάλυψης σε δωρεάν τηλεοπτικό πρόγραμμα. Σε περίπτωση που πράξει κάτι τέτοιο, το οικείο κράτος μέλος καταρτίζει κατάλογο των εθνικών ή μη εθνικών εκδηλώσεων τις οποίες θεωρεί ως μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Πράττει τούτο με σαφή και διαφανή τρόπο και εγκαίρως. Επίσης, το οικείο κράτος μέλος καθορίζει εάν οι εκδηλώσεις αυτές θα πρέπει να είναι διαθέσιμες για ολική ή μερική ζωντανή κάλυψη ή, όπου είναι αναγκαίο ή σκόπιμο για αντικειμενικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, ολική ή μερική αναμεταδιδόμενη κάλυψη.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή τα τυχόν μέτρα που έχουν λάβει ή που πρόκειται να λάβουν δυνάμει της παραγράφου 1. Εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση, η Επιτροπή επαληθεύει ότι τα μέτρα είναι συμβατά με την κοινοτική νομοθεσία και τα γνωστοποιεί στα άλλα κράτη μέλη. Ζητεί τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 23α. Δημοσιεύει αμέσως τα ληφθέντα μέτρα στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και άπαξ τουλάχιστον του έτους ενοποιημένο κατάλογο των μέτρων που έχουν ληφθεί από τα κράτη μέλη. [...]»

II – Οι διαδικασίες ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

10. Με την προαναφερθείσα απόφασή του UEFA κατά Επιτροπής (T-55/08), το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το σύνολο των λόγων ακυρώσεως που είχε προβάλει η UEFA κατά της αποφάσεως 2007/730. Με τις προαναφερθείσες αποφάσεις FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07 και T-68/08), το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το σύνολο των λόγων ακυρώσεως που είχε προβάλει η FIFA, αντιστοίχως, κατά των αποφάσεων της Επιτροπής 2007/479 και 2007/730.

11. Με την αίτησή της αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Απριλίου 2011, η UEFA ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την προαναφερθείσα απόφαση UEFA κατά Επιτροπής, να ακυρώσει εν μέρει την απόφαση της Επιτροπής 2007/730 και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα. Με τις αιτήσεις της αναιρέσεως στις υποθέσεις C-204/11 P και C-205/11 P, που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Απριλίου 2012, η FIFA ζητεί από το Δικαστήριο να επικυρώσει, όσον αφορά το παραδεκτό, τις προαναφερθείσες αποφάσεις FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07 και T-68/08), να αναιρέσει τις εν λόγω αποφάσεις καθόσον εγκρίνουν, αντιστοίχως, την καταχώριση των αγώνων «μικρότερου ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου στον εθνικό κατάλογο του Βασιλείου του Βελγίου και την καταχώριση των αγώνων «μικρότερου ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου στον εθνικό κατάλογο του Ηνωμένου Βασιλείου, να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς σύμφωνα με το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της FIFA αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

12. Η UEFA, η FIFA, η Επιτροπή, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Βελγική Κυβέρνηση υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις και παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση που έλαβε χώρα στις 13 Σεπτεμβρίου 2012.

III – Κοινές παρατηρήσεις όσον αφορά τις τρεις αιτήσεις αναιρέσεως

13. Το κύριο νομικό ζήτημα που ανακύπτει στις υποθέσεις, των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο, αφορά την αντίληψη περί της εξουσίας ελέγχου που ανατίθεται στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, αντίληψη η οποία απορρέει από ένα πρότυπο αρμοδιοτήτων, οι οποίες ασκούνται κατά διακριτική ευχέρεια και οι οποίες διαρθρώνονται σε πλείονα επίπεδα της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης. Ένα άλλο ζήτημα γενικότερης φύσεως, το οποίο είναι κρίσιμο και για τις τρεις αιτήσεις αναιρέσεως, αφορά την προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Προτείνω να αποσαφηνιστούν αρχικώς οι πτυχές αυτές, προκειμένου να εξετασθούν μετέπειτα οι εναπομένοντες λόγοι που προβάλλονται με τις τρεις αιτήσεις αναιρέσεως.

Α – Επί της φύσεως του εκ μέρους της Επιτροπής ελέγχου δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 καθώς και επί της ερμηνείας του περιεχομένου της διατάξεως αυτής

14. Εκ προοιμίου, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Όσον αφορά τον σκοπό της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο πρωταρχικός στόχος της εν λόγω οδηγίας έγκειται στην κατοχύρωση της ελεύθερης μεταδόσεως των τηλεοπτικών εκπομπών¹⁰. Στο πλαίσιο αυτό, η τροποποιημένη οδηγία 89/552 δεν εναρμονίζει πλήρως τους κανόνες που είναι σχετικοί με τους τομείς που καλύπτει, αλλά θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές για τις εκπομπές που προέρχονται από την Ένωση και προορίζονται να μεταδοθούν στο εσωτερικό της¹¹.

15. Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι η τροποποιημένη οδηγία 89/552 στηρίζεται στην αρχή του ελέγχου εκ μέρους του κράτους μέλους από το οποίο προέρχονται οι τηλεοπτικές εκπομπές¹². Στο πλαίσιο αυτό, οι διατάξεις του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 αποτελούν έναν ειδικό μηχανισμό, που παρέχει στα κράτη μέλη την εξουσία να καταρτίζουν τους εθνικούς καταλόγους και προϋποθέτει, στις περιπτώσεις των διασυνοριακών μεταδόσεων, τον έλεγχο της τηρήσεως εκ μέρους των τηλεοπτικών οργανισμών που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, της υποχρεώσεως παροχής προς το κοινό ενός άλλου κράτους μέλους της δυνατότητας προσβάσεως στη μετάδοση των εκδηλώσεων που θεωρούνται ως εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος.

16. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 97/36, εν ονόματι της προστασίας του δικαιώματος στην ενημέρωση και της εξασφάλισεως της ευρείας προσβάσεως του κοινού στην τηλεοπτική μετάδοση εκδηλώσεων μείζονος σημασίας, τα κράτη μέλη έχουν την αρμοδιότητα να ρυθμίζουν τα της ασκήσεως των αποκλειστικών δικαιωμάτων μεταδόσεως τέτοιων εκδηλώσεων.

17. Εν προκειμένω, από το άρθρο 3α, παράγραφος 1, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 απορρέει σαφώς ότι το κράτος μέλος είναι το μόνο αρμόδιο να καταρτίζει έναν εθνικό κατάλογο προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η μετάδοση των εν λόγω εκδηλώσεων πραγματοποιείται μέσω τηλεοπτικού σταθμού ελεύθερης προσβάσεως, λαμβανομένου υπόψη ότι ο κατάλογος κοινοποιείται στην Επιτροπή. Επομένως, η εν λόγω διάταξη ρυθμίζει τα καθήκοντα, αντιστοίχως, της Επιτροπής και των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας θεσπίσεως των εθνικών καταλόγων, δηλαδή το ζήτημα της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.

10 — Όπως αναγνώρισε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 9ης Φεβρουαρίου 1995, C-412/93, Leclerc-Siplec (Συλλογή 1995, σ. I-179, σκέψη 28), και της 9ης Ιουλίου 1997, C-34/95 έως C-36/95, De Agostini και TV-Shop (Συλλογή 1997, σ. I-3843, σκέψη 3), ο πρωταρχικός στόχος της οδηγίας 89/552, η οποία εκδόθηκε βάσει των άρθρων 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 47, παράγραφος 2, ΕΚ) και 66 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 55 ΕΚ), έγκειται στην κατοχύρωση της ελεύθερης μεταδόσεως των τηλεοπτικών εκπομπών.

11 — Βλ. αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 2009, C-222/07, UTECA (Συλλογή 2009, σ. I-1407, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, C-244/10 και C-245/10, Mesopotamia Broadcast (Συλλογή 2011, σ. I-8777, σκέψη 34).

12 — Προαναφερθείσα απόφαση Mesopotamia Broadcast (σκέψη 35).

18. Έτσι, σύμφωνα με την τροποποιημένη οδηγία 89/552, τα κράτη μέλη διαθέτουν ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως κατά την εκ μέρους τους επιλογή των μέτρων που θεωρούν ότι είναι τα καταλληλότερα για την επίτευξη, στο πλαίσιο των πολιτιστικών και κοινωνικών εθνικών ιδιαιτεροτήτων, του επιδιωκόμενου με την εν λόγω οδηγία αποτελέσματος. Ειδικότερα, το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 αναγνωρίζει στις εθνικές αρχές ένα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την κατάρτιση του εθνικού καταλόγου, στο μέτρο που η αρμοδιότητα αυτή ασκείται κατά τρόπο συνάδοντα προς τον προαναφερθέντα σκοπό της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, τηρουμένων των οριζόμενων από την εν λόγω οδηγία διαδικαστικών εγγυήσεων. Η εν λόγω οδηγία διατυπώνει επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 21¹³ αυτής, ορισμένα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον χαρακτηρισμό μιας εκδηλώσεως ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας προς τον σκοπό της καταχωρίσεώς της στον εθνικό κατάλογο. Ωστόσο, πρόκειται μάλλον για κριτήρια αξιολογικής φύσεως, που απηχούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία προσιδιάζουν στις παραδόσεις και στις ανάγκες του πληθυσμού του οικείου κράτους μέλους.

19. Επομένως, κατά τη γνώμη μου, ο έλεγχος, τον οποίο είναι αρμόδια να ασκεί η Επιτροπή, όσον αφορά την εκ μέρους του κράτους μέλους άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που αυτό διαθέτει κατά την κατάρτιση των εθνικών καταλόγων περιορίζεται στον εντοπισμό τυχόν πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή οφείλει ιδίως να προβαίνει σε έλεγχο της διαδικασίας κατάρτισεως των εθνικών καταλόγων υπό το πρίσμα των κριτηρίων της διαφάνειας και της σαφήνειας. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή οφείλει να μεριμνά ώστε οι εθνικοί κατάλογοι να μην προβλέπουν παρέκκλιση από τις θεμελιώδεις ελευθερίες ευρύτερη εκείνης που επέτρεψε ο νομοθέτης της Ένωσης κατά το χρονικό σημείο της θεσπίσεως του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552. Ομοίως, η Επιτροπή οφείλει να προβαίνει σε έλεγχο των εθνικών καταλόγων από την άποψη των γενικών αρχών, όπως είναι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας. Ωστόσο, είναι πρόδηλο, κατά τη γνώμη μου, ότι ο εκ μέρους της Επιτροπής έλεγχος πρέπει να είναι αντικειμενικής φύσεως καθώς και περιορισμένης εκτάσεως.

20. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι ένα συγκρίσιμο πρότυπο, το οποίο απορρέει από διαδικασία λήψεως αποφάσεων διαρθρωμένη σε πλείονα επίπεδα, εφαρμόζεται και σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι ο τομέας των κρατικών ενισχύσεων και, ιδίως, της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος δυνάμει του άρθρου 108 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος που δύναται να ασκήσει η Επιτροπή στο πλαίσιο του ελέγχου των εθνικών αποφάσεων περί θεσπίσεως υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος περιορίζεται στο αν υπάρχει πρόδηλη πλάνη¹⁴. Επίσης, είναι δυνατό να γίνει μνεία, κατ' αναλογίαν, του δικαίου του περιβάλλοντος και της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής στον τομέα του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου¹⁵.

21. Εν προκειμένω, η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να απονείμει στην Επιτροπή αποκλειστικώς εξουσία ελέγχου της συμβατότητας των εθνικών καταλόγων προς το δίκαιο της Ένωσης και όχι εξουσία υποκαταστάσεως ή εξομοιώσεως που θα συμπεριελάμβανε την εξουσία να καθορίζει η ίδια η Επιτροπή τον εθνικό κατάλογο με βάση τις εθνικές προτάσεις προκύπτει επίσης από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της οδηγίας 97/36.

13 — «[Εκτιμώντας] ότι οι εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, να πληρούν ορισμένα κριτήρια, δηλαδή να αποτελούν σημαντικά γεγονότα τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον στο ευρύ κοινό, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε ένα κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα κράτους μέλους και να προγραμματίζονται εκ των προτέρων από ορισμένο υπεύθυνο διοργάνωσης της εκδήλωσης, ο οποίος δικαιούται εκ του νόμου να πωλήσει τα δικαιώματα που αναφέρονται στην εν λόγω εκδήλωση.»

14 — Απόφαση του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] της 12ης Φεβρουαρίου 2008, T-289/03, BUPA κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2008, σ. II-81, σκέψη 220).

15 — Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, C-505/09 P, Επιτροπή κατά Εσθονίας (σκέψεις 49 επ.).

22. Έτσι, κατά το στάδιο παρεμβάσεως της επιτροπής συνδιαλλαγής, η μη κρυπτογραφημένη πρόσβαση στις εκδηλώσεις μείζονος σημασίας θεωρήθηκε ως ζήτημα έχον προτεραιότητα εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁶. Η λύση του συμβιβασμού, ο οποίος έγινε δεκτός, στηρίχθηκε στην αρχή της προστασίας των συμφερόντων των πολιτών, λαμβανομένου υπόψη ότι τα κράτη μέλη μπορούν να καταρτίζουν τους εθνικούς καταλόγους οι οποίοι, κατόπιν της κοινοποίησής τους στην Επιτροπή, αναγνωρίζονται αμοιβαίως εκ μέρους των άλλων κρατών τα οποία δεσμεύονται να προστατεύουν τη μη κρυπτογραφημένη και δωρεάν μετάδοση των ως άνω εκδηλώσεων και «εφόσον είναι αναγκαίο ή σκόπιμο για αντικειμενικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος» σε μαγνητοσκοπημένη μετάδοση¹⁷. Συγκεκριμένα, η εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση αποτελεί προκαταρκτικό στάδιο της διαδικασίας αμοιβαίας αναγνώρισεως την οποία θεσπίζει το άρθρο 3α, παράγραφος 3, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552.

23. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων κανόνων, με τον οποίο επιδιώχθηκε να ληφθεί υπόψη η τεχνολογική και εμπορική εξέλιξη του τομέα των οπτικοακουστικών μέσων στην Ευρώπη και ο οποίος πραγματοποιήθηκε με την οδηγία 2007/65/ΕΚ¹⁸, ο μηχανισμός καταρτίσεως των εθνικών καταλόγων εκ μέρους των κρατών μελών διατηρήθηκε σε ισχύ χωρίς τροποποιήσεις¹⁹.

24. Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 3α, παράγραφος 2, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 προβλέπει τη δυνατότητα να προσδιορίζεται αν ένα είδος εκδηλώσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας μέσω της επονομαζόμενης διαδικασίας της «επιτροπολογίας», που προβλέπεται από το άρθρο 23α της οδηγίας 97/36. Η επιτροπή επαφών, η οποία θεσπίζεται δυνάμει της διατάξεως αυτής, παρέχει τη δυνατότητα διοργανώσεως διαβουλεύσεων και τακτικών ανταλλαγών απόψεων με όλους τους δραστηριοποιούμενους στην αγορά του τομέα των τηλεοπτικών εκπομπών.

25. Επομένως, στο πλαίσιο της διαδικασίας της εκ μέρους της λήψεως αποφάσεων, η Επιτροπή ουδόλως μπορεί να περιορίζεται στο να επιδεικνύει αυτοματισμό κατά τον έλεγχο των εθνικών καταλόγων. Αντιθέτως, η Επιτροπή υποχρεούται, εντός των ορίων της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει, να τηρεί, ιδίως, την αρχή της χρηστής διοικήσεως, με την οποία συνδέεται η υποχρέωση του αρμοδίου οργάνου να εξετάσει, με επιμέλεια και αμεροληψία, όλα τα κρίσιμα στοιχεία της οικείας υποθέσεως²⁰. Ωστόσο, ένας τέτοιος έλεγχος δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να υπάρχει επανάληψη πανομοιότυπων εκφράσεων εντός των αποφάσεων της Επιτροπής, εφόσον τα κριτήρια, υπό το πρίσμα των οποίων η Επιτροπή ελέγχει αν υπάρχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των κρατών μελών, παραμένουν αμετάβλητα.

26. Επιπροσθέτως, πρέπει να υπομνησθεί η έκταση του δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής, όπως είναι οι επίμαχες εν προκειμένω.

27. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η εξουσία την οποία διαθέτει η Επιτροπή όταν προβαίνει σε έλεγχο των εθνικών καταλόγων είναι περιορισμένη, ούτε ο έλεγχος, τον οποίο οφείλει να ασκεί το Γενικό Δικαστήριο επί της συναφούς εκτιμήσεως της Επιτροπής, μπορεί να υπερβαίνει το ίδιο όριο. Επομένως, ο έλεγχος αυτός πρέπει κατ' ανάγκην να παραμένει περιεσταλμένος και να περιορίζεται στην εξέταση του αν η Επιτροπή διαπίστωσε ή απέρριψε ορθώς την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης

16 — Έγγραφο 1995/0074(COD-10/06/1997). Το κείμενο εγκρίθηκε κατόπιν της τρίτης αναγνώσεως.

17 — Έκθεση της 3ης Ιουνίου 1997 σχετικά με το εγκριθέν από την επιτροπή συνδιαλλαγής κοινό σχέδιο οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 89/552/ΕΟΚ και την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων [C4-0203/97-95/0074(COD)].

18 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ (ΕΕ L 332, σ. 27).

19 — Βλ. άρθρο 3ι της οδηγίας 2007/65.

20 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München (Συλλογή 1991, σ. I-5469, σκέψη 14).

διαπραχθείσας από ένα κράτος μέλος. Επιπλέον, ο εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου έλεγχος πρέπει να αφορά το αν η Επιτροπή έχει τηρήσει τους κανόνες διαδικασίας και αιτιολογίας, καθώς και την ακρίβεια των διαπιστώσεων όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά και το αν υπάρχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, πλάνη περί το δίκαιο ή κατάχρηση εξουσίας²¹.

28. Τέλος, όσον αφορά τα ζητήματα τα σχετικά με τυχόν περιορισμούς των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, τα οποία τίθενται με τις αιτήσεις αναιρέσεως των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο, φρονώ ότι είναι χρήσιμο να υπομνηστούν ορισμένες διαπιστώσεις γενικής φύσεως σχετικά με το περιεχόμενο της τροποποιημένης οδηγίας 89/552.

29. Καταρχάς, ενώ η τροποποιημένη οδηγία 89/552 έχει ως σκοπό τη δημιουργία του νομικού πλαισίου για τη σχετική με τις τηλεοπτικές εκπομπές δραστηριότητα στην εσωτερική αγορά, προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, θεσπίζοντας τις διατάξεις του άρθρου 3α της εν λόγω οδηγίας, προετίθετο να συγκεράσει, αφενός, τον σκοπό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των τηλεοπτικών εκπομπών και, αφετέρου, τον σκοπό της προασπίσεως του δικαιώματος στην ενημέρωση στο πλαίσιο της πολιτιστικής ποικιλομορφίας των κρατών μελών.

30. Επομένως, από την όλη οικονομία της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 προκύπτει ότι, ακριβώς για λόγους που ανάγονται στην παροχή προς το ευρύ κοινό ελεύθερης προσβάσεως στις εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία, έγινε δεκτή η δυνατότητα υπάρξεως ενός περιορισμού απορρέοντος από τη ρύθμιση, εκ μέρους των κρατών μελών, της ασκήσεως των δικαιωμάτων της κατ' αποκλειστικότητα μεταδόσεως τέτοιων εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, η καταχώριση ορισμένων εκδηλώσεων στον εθνικό κατάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εκ μέρους των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

31. Έτσι, είναι προφανές ότι ένας περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών νοείται ως εγγενής συνέπεια της ανατεθείσας στα κράτη μέλη εξουσίας να καταρτίζουν τους εθνικούς καταλόγους. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο περιορισμός αυτός προβλέφθηκε από τον νομοθέτη της Ένωσης ως απαραίτητος προκειμένου να διασφαλισθεί η παροχή προς το ευρύ κοινό προσβάσεως στις εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία κατά το πνεύμα της τροποποιημένης οδηγίας 89/552. Υπό την έννοια αυτή, ο εν λόγω περιορισμός πρέπει να θεωρηθεί ως δικαιολογημένος και, κατά συνέπεια, ως ανάλογος, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως, εκ μέρους των κρατών μελών, των προβλεπόμενων για την κατάρτιση των εθνικών καταλόγων προϋποθέσεων, στοιχείο για την εξακρίβωση του οποίου είναι υπεύθυνη η Επιτροπή.

32. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ο ίδιος ο νομοθέτης έχει προβεί σε εκτίμηση σχετικά με την αναλογικότητα του περιορισμού ως πρόσφορου μέσου προς διασφάλιση του δικαιώματος στην ενημέρωση, το καθήκον που υπέχει η Επιτροπή περιορίζεται στο να εξακριβώσει το εν λόγω θεσμικό όργανο αν τα κράτη μέλη, θεσπίζοντας τους εθνικούς καταλόγους, ενεργούν εντός των ορίων της αρμοδιότητάς τους που προβλέπεται από το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, δηλαδή στο να ελέγξει, πέραν από την εθνική διαδικασία κατάρτισεως των εν λόγω καταλόγων, αν οι αναγραφόμενες εκδηλώσεις μπορούν να θεωρηθούν ως εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία.

B – Επί του δικαιώματος ιδιοκτησίας

33. Η δεύτερη σημαντική πτυχή των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως αφορά την προβληματική του δικαιώματος ιδιοκτησίας στον τομέα της διοργανώσεως αθλητικών εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, τα ζητήματα που αφορούν τη σχέση μεταξύ του αθλητισμού και των μέσων ενημέρωσης έχουν αποκτήσει καίρια σημασία, καθώς τα δικαιώματα τηλεοπτικής μεταδόσεως αποτελούν την κύρια πηγή

21 — Βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση BUPA κ.λπ. κατά Επιτροπής.

εσόδων για τον επαγγελματικό αθλητισμό στην Ευρώπη. Εν προκειμένω, τόσο η UEFA όσο και η FIFA έθεσαν, με τα δικόγρατά τους και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, την προβληματική της προσβολής του δικαιώματος ιδιοκτησίας ως προς το σημείο αυτό. Λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας της νομικής καταστάσεως του υπευθύνου διοργανώσεως αθλητικών εκδηλώσεων, πρέπει να εξετασθεί το ζήτημα της φύσεως του δικαιώματος του οποίου η UEFA και η FIFA προβάλλουν την ύπαρξη και την προσβολή, προκειμένου να καταστεί δυνατό να αναλυθούν στη συνέχεια οι απορρέουσες εξ αυτού έννομες συνέπειες.

34. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, ως διοικούσες αρχές του ευρωπαϊκού και του διεθνούς ποδοσφαίρου, η UEFA και η FIFA αποτελούν εμβληματικές οργανώσεις στον τομέα του αθλητισμού. Αμφότερες είναι κάτοχοι διαφόρων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αποτελούν για αυτές πηγή εσόδων τα οποία αξιοποιούν για τη χρηματοδότηση μεγάλων αθλητικών συναντήσεων και για την ενίσχυση της προαγωγής του αθλητισμού μακροπρόθεσμα²².

35. Ωστόσο, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η UEFA και η FIFA επικαλέσθηκαν διαφυγόν κέρδος επί των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μεταδόσεως, των οποίων είναι αποκλειστικές κάτοχοι, για τον λόγο ότι ο κύκλος των ενδιαφερομένων για μια τέτοια αγορά θα περιοριζόταν ουσιωδώς²³. Ενώπιον του Δικαστηρίου, η UEFA και η FIFA υποστηρίζουν ότι ένας τέτοιος περιορισμός του δικαιώματός τους ιδιοκτησίας είναι αδικαιολόγητος, οπότε η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

36. Καταρχάς, αν γίνει δεκτό ότι η προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας πρέπει να αναλυθεί υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου των δύο ενδιαφερομένων κρατών μελών, επισημαίνεται ότι καμία προστασία, αυτή καθαυτήν, εμπίπτουσα στην έννοια του δικαιώματος ιδιοκτησίας δεν θα μπορούσε να παρασχεθεί στις προαναφερθείσες οργανώσεις. Συγκεκριμένα, όπως επιβεβαίωσαν οι εκπρόσωποι της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της Βελγικής Κυβερνήσεως, παρά το ότι η έννοια του δικαιώματος ιδιοκτησίας καλύπτει τόσο το *jus in re* [εμπράγματο δικαίωμα] όσο και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, η UEFA και η FIFA δεν θα μπορούσαν να επικαλεσθούν το εν λόγω δικαίωμα ιδιοκτησίας έναντι τρίτων²⁴. Ερμηνευμένα υπό το πρίσμα αυτό, τα προβληθέντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου επιχειρήματά τους δεν μπορούσαν να ευδοκιμήσουν και, κατά συνέπεια, οι σχετικοί λόγοι αναιρέσεως που στρέφονται κατά της αιτιολογίας του Γενικού Δικαστηρίου είναι αλυσιτελείς. Δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, η κατάσταση θα ήταν διαφορετική αν είχε χορηγηθεί αποκλειστικό δικαίωμα σχετικά με την εκμετάλλευση αθλητικών εκδηλώσεων στους υπευθύνους διοργανώσεως αθλητικών εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, τούτο ισχύει σε ορισμένα κράτη μέλη και σε ορισμένες τρίτες χώρες²⁵.

37. Εν συνεχεία, εφόσον, με τα δικόγρατά τους, τόσο η UEFA όσο και η FIFA επικαλέσθηκαν την προστασία που απορρέει από τα θεμελιώδη δικαιώματα, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), «[κ]άθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. [...] Η διανοητική ιδιοκτησία προστατεύεται». Κατά τις σχετικές με το άρθρο αυτό διευκρινίσεις, το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στο άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου

22 — Αυτή η διανοητική ιδιοκτησία αποτελείται κυρίως από καταχωρισμένα σήματα EURO 2012, FIFA WORLD CUP, BRAZIL 2014), σχέδια και υποδείγματα, καθώς και από δικαιώματα δημιουργού επί ορισμένων έργων, όπως είναι, ιδίως, η επίσημη αφίσα ή το επίσημο έμβλημα των αθλητικών διοργανώσεων.

23 — Βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις UEFA κατά Επιτροπής (σκέψη 174) και FIFA κατά Επιτροπής, T-385/07 (σκέψεις 132 και 136).

24 — Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος του Ηνωμένου Βασιλείου επιβεβαίωσε ότι ένας υπεύθυνος διοργανώσεως εκδηλώσεων είναι κάτοχος συμβάσεως όσον αφορά την πρόσβαση, συμβάσεως που ορίζει ποιος μπορεί να έχει πρόσβαση σε μια εκδήλωση και με ποιον τρόπο η εν λόγω εκδήλωση μπορεί να προβληθεί, να κινηματογραφηθεί κ.λπ. Αντιθέτως, κατά το αγγλικό δίκαιο, ο υπεύθυνος διοργανώσεως μιας αθλητικής εκδηλώσεως δεν απολαύει δικαιώματος ιδιοκτησίας που να διασφαλίζει σ' αυτόν αποκλειστικότητα, προστατευόμενη έναντι τρίτων, όσον αφορά την εκμετάλλευση μιας εκδηλώσεως για εμπορικούς σκοπούς. Βλ. Gardiner, S., *Sports Law*, σ. 400 επ.

25 — Παραδείγματος χάρι, πρέπει να μνημονευθεί το άρθρο L.333-1 του γαλλικού κώδικα περί αθλητισμού, κατά το οποίο οι αθλητικές ομοσπονδίες, καθώς και οι υπεύθυνοι διοργανώσεως αθλητικών εκδηλώσεων, είναι ιδιοκτήτες του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως των αθλητικών διοργανώσεων ή εκδηλώσεων τις οποίες οργανώνουν. Ωστόσο, η έκταση και το περιεχόμενο του εν λόγω δικαιώματος δεν έχουν καθοριστεί σαφώς. Βλ., Wise, A. και Meyer, B., *International Sports Law and Business*, Kluwer, 1997, σ. 1811-1830.

πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (στο εξής: πρώτο πρωτόκολλο). Επομένως, σύμφωνα με όσα προβλέπει το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, που προστατεύεται από το άρθρο 17 του Χάρτη, έχει την ίδια έννοια και το ίδιο περιεχόμενο με αυτά που του παρέχει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών²⁶.

38. Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 1 του πρώτου πρωτοκόλλου υπηρετεί τον σκοπό της προστασίας του ατόμου από κάθε προσβολή, εκ μέρους του κράτους, του σεβασμού των αγαθών του²⁷. Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το πρόσωπο που προβάλλει προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη ενός τέτοιου δικαιώματος²⁸. Επιπλέον, η έννοια της ιδιοκτησίας υπό το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών δεν έχει ενιαία νομική σημασία. Κατά συνέπεια, η έννοια αυτή πρέπει να ορίζεται με βάση τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο επέλεξε την ευρεία ερμηνεία της έννοιας αυτής. Έτσι, η έννοια της ιδιοκτησίας «μπορεί να καλύπτει τόσο τα “υφιστάμενα αγαθά” όσο και τα περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων, σε ορισμένες ρητώς καθοριζόμενες περιπτώσεις, των απαιτήσεων»²⁹. Επομένως, κατά την κλασική προσέγγιση, το δικαίωμα ιδιοκτησίας κατά την έννοια του άρθρου 1 του πρώτου πρωτοκόλλου περιλαμβάνει το *jus in re* [εμπράγματο δικαίωμα], το *jus ad personam* [βεβαία ενοχική απαίτηση], καθώς και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

39. Ωστόσο, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις *FAPL* και *Mirghy*, οι αθλητικές εκδηλώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ποδοσφαιρικών αγώνων, δεν μπορούν να θεωρηθούν πνευματικές δημιουργίες και οι εν λόγω αθλητικές εκδηλώσεις δεν χρήζουν προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού. Δεν αμφισβητείται, εξάλλου, ότι το δίκαιο της Ένωσης ουδεμία άλλη βάση για την προστασία τους αναγνωρίζει εντός του τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας³⁰.

40. Έτσι, η κατάσταση των αναιρεσειουσών υπό το πρίσμα του Χάρτη αντιστοιχεί στη θέση στην οποία περιήλθαν οι UEFA και η FIFA εν τοις πράγμασι και από νομικής απόψεως, αφενός, μέσω των συμβατικών διακανονισμών που συνήφθησαν, ιδίως, με τους αθλητές, με τους θεατές, με τους αθλητικούς συλλόγους και με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και, αφετέρου, μέσω του ελέγχου της προσβάσεως στα στάδια, που προκύπτει από τις συναφθείσες με τους ιδιοκτήτες τους συμβάσεις, καθώς και μέσω του ελέγχου του σχετικού εξοπλισμού.

41. Συναφώς, εφόσον η ερμηνεία της έννοιας των «αγαθών» κατά το πνεύμα του άρθρου 1 του πρώτου πρωτοκόλλου είναι ανεξάρτητη σε σχέση με τους τυπικούς χαρακτηρισμούς του εσωτερικού δικαίου και ενέχει ευρύτερο χαρακτήρα³¹, η νομική θέση της UEFA και της FIFA θα μπορούσε, κατά τη γνώμη μου, να εξομοιωθεί με δικαίωμα ιδιοκτησίας κατά το πνεύμα του πρώτου πρωτοκόλλου³². Η

26 — Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot στην υπόθεση C-283/11, *Sky Österreich* (σημείο 28), η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου και η οποία αφορά, ωστόσο, τη διαφορετική προβληματική σχετικά με τον περιορισμό των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

27 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Broniowski* κατά Πολωνίας, προσφυγή αριθ. 31443/96, § 143 και 144.

28 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Pistoroná* κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, προσφυγή αριθ. 73578/01, § 38.

29 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Draon* κατά Γαλλίας, προσφυγή αριθ. 1513/03, § 65.

30 — Απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, *Football Association Premier League* κ.λπ. (Συλλογή 2011, σ. I-9083, σκέψεις 98 και 99).

31 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *Ιατρίδης*, προσφυγή αριθ. 31107/96, § 54.

32 — Πρόκειται για συγκρίσιμη περίπτωση με αυτό το οποίο καθιερώθηκε να αποκαλείται δικαίωμα «goodwill» και το οποίο έχει αναγνωρισθεί ως «αγαθό» κατά την έννοια του πρώτου πρωτοκόλλου. Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση *van Marle* κ.λπ., προσφυγή αριθ. 8543/79, § 39 έως 41.

ύπαρξη μιας τέτοιας νομικής θέσεως τεκμαίρεται, κατά τη γνώμη μου, από το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 καθώς και από την αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας 97/36³³. Έτσι, ο εκ μέρους ενός κράτους περιορισμός που επιβάλλεται επί της ασκήσεως των δικαιωμάτων τους συνιστά ανάμειξη δημόσιας αρχής επί της απολαύσεως των αγαθών τους³⁴.

42. Κατά συνέπεια, έστω και αν το Γενικό Δικαστήριο, δεχόμενο ανενδοίαστα την ύπαρξη του δικαιώματος, την προσβολή του οποίου προέβαλαν ενώπιόν του η UEFA και η FIFA, δεν προσδιόρισε εύστοχα τη φύση του εν λόγω δικαιώματος, γεγονός παραμένει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ορθώς τις αξιώσεις τους στηριζόμενο στη νομολογία σχετικά με τους περιορισμούς που μπορούν να επιβληθούν επί της χρήσεως του δικαιώματος ιδιοκτησίας, όπως και επί του δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης³⁵.

43. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της σταθμίσεως συμφερόντων στην οποία προβαίνει η τροποποιημένη οδηγία 89/552, φρονώ ότι ο νομοθέτης της Ένωσης βασίμως έθεσε περιστολές ή περιορισμούς επί του δικαιώματος ιδιοκτησίας το οποίο επικαλέσθηκαν η UEFA και η FIFA, είτε εν ονόματι των θεμελιωδών δικαιωμάτων των τρίτων, όπως είναι το δικαίωμα στην ενημέρωση, είτε βάσει του γενικού συμφέροντος. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι το δικαίωμα, το οποίο είναι αναγνωρισμένο εν προκειμένω, πόρρω απέχει από μια βασική έννοια του δικαιώματος ιδιοκτησίας που εμπίπτει στην προστασία από νομοθετικές παρεμβάσεις. Πάντως, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ακόμη και όταν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας είναι αναγνωρισμένα, οι δικαιούχοι τους δεν απολαμβάνουν εγγυήσεως που να παρέχει σ' αυτούς τη δυνατότητα να αξιώσουν την υψηλότερη δυνατή αμοιβή³⁶. Επιπλέον, στο μέτρο που το δικαίωμα, του οποίου την ύπαρξη διεκδικούν η UEFA και η FIFA, δεν έχει οριστεί ούτε στο εθνικό δίκαιο ούτε στο δίκαιο της Ένωσης, το πεδίο εφαρμογής του εξαρτάται, ως εκ της φύσεως αυτού του δικαιώματος, από τις διατάξεις που καθορίζουν τα όριά του, όπως είναι το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552.

44. Κατά συνέπεια, η εκ μέρους του νομοθέτη της Ένωσης εκτίμηση, η οποία διατυπώνεται στο πλαίσιο της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 και κατά την οποία ο αποκλειστικός χαρακτήρας του δικαιώματος του υπευθύνου διοργανώσεως μιας αθλητικής εκδηλώσεως μπορεί να περιοριστεί, δεν αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, πρόσκομμα για την ειρηνική απόλαυση των αγαθών ούτε παράνομο έλεγχο της χρήσεώς τους, κατά την έννοια του πρώτου πρωτοκόλλου³⁷.

45. Επομένως, υπό το πρίσμα αυτών ακριβώς των εκτιμήσεων θα πρέπει να εξεταστούν οι προβαλλόμενοι στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως λόγοι.

IV – Η αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

A – Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

46. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, η UEFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των προϋποθέσεων που προβλέπονται από το άρθρο 3α, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552. Η UEFA αναφέρεται, ιδίως, στη σκέψη 94 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής και

33 — Βλ. προαναφερθείσα απόφαση Football Association Premier League κ.λπ. (σκέψη 103).

34 — Βλ., κατ' αναλογίαν, ΕΔΔΑ, απόφαση Beyeler, προσφυγή αριθ. 33202/96, § 98 επ.

35 — Βλ. σκέψεις 179 και 180 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής· σκέψεις 139 και 140 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07) και σκέψεις 142 έως 144 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08).

36 — Βλ. προαναφερθείσα απόφαση Football Association Premier League κ.λπ. (σκέψη 108).

37 — Σε μια τέτοια περίπτωση, εφόσον το δικαίωμα, αυτό καθαυτό, εξακολουθεί να είναι στη διάθεση των αθλητικών οργανισμών που μπορούν πάντοτε να χορηγούν άδειες εκμεταλλεύσεως ή να απέχουν από τη χορήγηση τέτοιων αδειών, δεν τίθεται εν προκειμένω το ζήτημα της προβληματικής της «στερήσεως» της ιδιοκτησίας.

υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η προϋπόθεση σχετικά με τη σαφήνεια και τη διαφάνεια της διαδικασίας ούτε σκοπεύει ούτε έχει ως αποτέλεσμα να υποχρεώνει την εθνική αρχή να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους δεν δέχθηκε γνωμοδοτήσεις ή παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν σ' αυτήν κατά τη διαδικασία διαβουλεύσεως.

47. Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η εν λόγω σκέψη 94 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής εντάσσεται στη συλλογιστική που ανέπτυξε το Γενικό Δικαστήριο στις προηγούμενες σκέψεις, στην προσπάθεια να χαρακτηρίσει τις διαδικασίες που προβλέπονται σε εθνικό επίπεδο για την κατάρτιση του εθνικού καταλόγου. Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπενθύμισε, στις σκέψεις 90 και 91 της εν λόγω αποφάσεως, ότι τέτοιες διαδικασίες πρέπει να στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια που είναι εκ των προτέρων γνωστά στους ενδιαφερομένους, έτσι ώστε να αποτρέπεται η κατ' αυθαίρετο τρόπο άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη³⁸. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η απαίτηση σαφήνειας και διαφάνειας συνεπάγεται τον καθορισμό της αρμόδιας αρχής και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

48. Λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 σχετικά με την έκταση της εξουσίας της Επιτροπής, την οποία εξέθεσα στα σημεία 14 έως 25 των παρούσων προτάσεων, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου πρέπει να επικυρωθεί.

49. Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η UEFA, χωρίς να προβάλλει επακριβή και λεπτομερή επιχειρηματολογία όσον αφορά την πλάνη με την οποία βαρύνεται, όπως υποστηρίχθηκε, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, και περιοριζόμενη στο να παραθέσει μία μεμονωμένη σκέψη της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν τις αιτιάσεις που είχε ήδη προβάλλει πρωτοδίκως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά της αποφάσεως 2007/730, υποστηρίζοντας ότι ο Υπουργός Πολιτισμού, Μέσων Ενημέρωσης και Αθλητισμού του Ηνωμένου Βασιλείου απέρριψε τις συγκλίνουσες γνωμοδοτήσεις πλειόνων συμβουλευτικών ομάδων στο πλαίσιο της διαδικασίας που ακολουθήθηκε. Εξάλλου, η UEFA μνημονεύει αυτό το οποίο, κατά τη γνώμη της, θα έπρεπε να κρίνει το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά τον εθνικό κατάλογο του Ηνωμένου Βασιλείου.

50. Πάντως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό. Δεν ικανοποιεί την επιταγή αυτή ο λόγος αναιρέσεως ο οποίος, χωρίς να περιέχει επιχειρηματολογία ειδικώς αναφερόμενη στον προσδιορισμό της πλάνης περί το δίκαιο που βαρύνει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, περιορίζεται να επαναλάβει τα επιχειρήματα που ήδη προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, ένας τέτοιος λόγος αναιρέσεως αποτελεί στην πραγματικότητα αίτημα απλώς και μόνον επανεξετάσεως του προβληθέντος ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου λόγου ακυρώσεως, πράγμα που δεν εκφεύγει της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου³⁹. Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

51. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο περιλαμβάνει δύο χωριστές αιτιάσεις, η UEFA προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως επικύρωσε τον χαρακτηρισμό του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία.

52. Πρώτον, κατά την UEFA, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι απλώς και μόνον η μνεία του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στην αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 97/36 είχε ως συνέπεια ότι η Επιτροπή δεν χρειαζόταν να απαιτήσει από τα κράτη μέλη να αιτιολογήσουν ειδικώς την απόφασή τους να περιλάβουν στον εθνικό κατάλογο την εν λόγω αθλητική διοργάνωση στο σύνολό της. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο υποκατέστησε με τη δική του ανάλυση εκείνη της

38 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, C-250/06, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ. (Συλλογή 2007, σ. I-11135, σκέψη 46).

39 — Απόφαση της 9ης Ιουνίου 2011, C-401/09 P, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΚΤ (Συλλογή 2011, σ. I-4911, σκέψεις 55 και 61).

Επιτροπής ως προς δύο σημεία σχετικά με τον χαρακτηρισμό του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου, στο σύνολό του, ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας, ήτοι, αφενός, ως προς τον χαρακτηρισμό του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου ως ενιαίας εκδηλώσεως και, αφετέρου, ως προς τη συνεκτίμηση παραγόντων τους οποίους η Επιτροπή δεν είχε λάβει υπόψη.

53. Ευθύς εξ αρχής, όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με την ερμηνεία της αιτιολογικής σκέψεως 18 της οδηγίας 97/36, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η επιχειρηματολογία της UEFA στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής.

54. Επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο αναφέρεται πολλάκις στην αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 97/36, υπενθυμίζοντας την ερμηνεία της εν λόγω αιτιολογικής σκέψεως, στην οποία προέβη με τις σκέψεις 44 έως 53 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, η μνεία του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου ως παραδείγματος μεταξύ των εκδηλώσεων μείζονος σημασίας για την κοινωνία δεν μπορεί να συνεπάγεται αυτεπαγγέλτως ότι μια τέτοια καταχώριση της εν λόγω διοργάνωσης στον εθνικό κατάλογο είναι συμβατή προς το δίκαιο της Ένωσης. Κατά μείζονα λόγο, η μνεία του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στην αιτιολογική σκέψη 18 δεν σημαίνει ότι το σύνολο του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου μπορεί σε όλες τις περιπτώσεις να καταχωρίζεται στον εθνικό κατάλογο ανεξαρτήτως του ενδιαφέροντος που προκαλεί η διοργάνωση αυτή εντός του οικείου κράτους μέλους. Αντιθέτως, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η αιτιολογική σκέψη 18 συνεπάγεται ότι, όταν το κράτος μέλος καταχωρίζει τους αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στον εθνικό κατάλογο, δεν υποχρεούται να συμπεριλάβει, στην ανακοίνωσή του προς την Επιτροπή, ειδική αιτιολογία ως προς τον χαρακτήρα του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου «ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία».

55. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς προέβη σε διάκριση μεταξύ, αφενός, της ανάγκης να τηρεί η καταχώριση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στον εθνικό κατάλογο, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τις προϋποθέσεις της οδηγίας 97/36, όπως αυτές εμφανίζονται ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 21 της εν λόγω οδηγίας, και, αφετέρου, του νομικού χαρακτηρισμού του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία από τον ίδιο τον νομοθέτη. Έτσι, στη σκέψη 120 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, κατά της οποίας βάλλει η UEFA στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε ότι, ελλείψει ειδικής αιτιολογίας, εκ μέρους του κράτους μέλους, που να δικαιολογεί ότι οι αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου έχουν τον χαρακτήρα εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία, η καταχώριση των εν λόγω αγώνων του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στον εθνικό κατάλογο δεν μπορεί να θεωρηθεί από την Επιτροπή ως ασύμβατη προς το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, η πρώτη αιτίαση του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

56. Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη αντικατάσταση της αιτιολογίας, η UEFA βάλλει κατά της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 103 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, επικυρώσεως της εκτιμήσεως ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου αποτελεί ενιαία εκδήλωση, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε, προς τούτο, σε εντελώς νέα πραγματικά στοιχεία τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στην απόφαση 2007/730 και τα οποία εξέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 126 έως 135 της εν λόγω αποφάσεως.

57. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της απαντήσεως στον πρώτο λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 103 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου αποτελεί διοργάνωση που μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ενιαία εκδήλωση και όχι συμπλήρωμα μεμονωμένων εκδηλώσεων που διακρίνονται σε αγώνες οι οποίοι παρουσιάζουν διάφορα επίπεδα ενδιαφέροντος. Εν συνεχεία, στις σκέψεις 126 έως 135 της εν λόγω αποφάσεως, απαντώντας στον τρίτο λόγο ακυρώσεως που

προβλήθηκε πρωτοδίκως, και προκειμένου να απορρίψει το επιχείρημα ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ως εκ του ότι δέχθηκε άνευ ετέρου τον ενιαίο χαρακτήρα του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στα αποτελέσματα των ερευνών των οποίων τη διενέργεια παρήγγειλε η UEFA.

58. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι από τα άρθρα 256 ΣΛΕΕ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει εξακριβώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο⁴⁰.

59. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει επίσης ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου, υπό την επιφύλαξη τυχόν παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου⁴¹.

60. Πάντως, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την επιχειρηματολογία της, η οποία αναφέρεται, αφενός, στο ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου δεν αποτελεί ενιαία εκδήλωση και, αφετέρου, στις αναλύσεις του ενδιαφέροντος που προκαλούν ορισμένα είδη αγώνων εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, η UEFA ζητεί από το Δικαστήριο να προβεί σε έλεγχο των εκτιμήσεων επί των πραγματικών περιστατικών, τις οποίες διατύπωσε το Γενικό Δικαστήριο.

61. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 103 της αποφάσεώς του, η τροποποιημένη οδηγία 89/552 δεν λαμβάνει θέση επί του ζητήματος αν το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου αποτελεί ενιαία εκδήλωση. Πάντως, η εξέταση της φύσεως μιας αθλητικής διοργανώσεως, η οποία στηρίζεται σε διάφορα είδη εκδηλώσεων, αποτελεί ζήτημα που άπτεται των πραγματικών περιστατικών. Δεδομένου ότι καμία παραμόρφωση των εξετασθέντων από το Γενικό Δικαστήριο πραγματικών στοιχείων δεν αποδείχθηκε εκ μέρους της UEFA, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτο.

62. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως που προέβαλε η UEFA δεν μπορεί να γίνει δεκτός και, επομένως, αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

B – Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

63. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, που κατανέμεται σε δύο σκέλη, η UEFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των σχετικών με τον ανταγωνισμό διατάξεων.

64. Με το πρώτο σκέλος, η UEFA υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το άρθρο 106, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Καταρχάς, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι δεν έλαβε θέση ως προς το προκαταρκτικό ζήτημα αν η διάταξη αυτή είναι κρίσιμη εν προκειμένω. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως συνήγαγε ότι τα μέτρα που θέσπισε το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ισοδυναμούσαν με χορήγηση ειδικών δικαιωμάτων στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που εκμεταλλεύονται τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης προσβάσεως. Το Γενικό Δικαστήριο προσέδωσε

40 — Βλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, C-628/10 P και C-14/11 P, Alliance One International και Standard Commercial Tobacco κατά Επιτροπής (σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

41 — Προαναφερθείσα απόφαση Alliance One International και Standard Commercial Tobacco κατά Επιτροπής (σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

υπερβολική σημασία στο γεγονός ότι, θεωρητικώς, η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου απαγορεύει τη χορήγηση δικαιωμάτων αποκλειστικής μεταδόσεως σε οποιονδήποτε ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό, ανεξαρτήτως του αν αυτός εκμεταλλεύεται τηλεοπτικό σταθμό ελεύθερης προσβάσεως ή συνδρομητικό τηλεοπτικό σταθμό. Τέλος, η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση καταδεικνύει εσφαλμένη ερμηνεία της έννοιας των «ειδικών δικαιωμάτων» κατά το πνεύμα του άρθρου 106, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η οποία περιλαμβάνει δύο στοιχεία, δηλαδή το ότι το δικαίωμα πρέπει να χορηγείται με πράξη του κράτους μέλους και το ότι η επιχείρηση, η οποία είναι δικαιούχος του εν λόγω δικαιώματος, πρέπει να τυγχάνει προνομιακής μεταχειρίσεως σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

65. Συναφώς, πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προβληματική σχετικά με το άρθρο 106 ΣΛΕΕ αναλύθηκε, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της εξετάσεως του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, προς απάντηση στην αιτίαση σχετικά με τα ειδικά δικαιώματα που χορηγήθηκαν, όπως υποστηρίχθηκε, στο BBC και στην ITV. Το Γενικό Δικαστήριο, αφού υπενθύμισε ορθώς, στις σκέψεις 166 έως 168 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, τη νομολογία που τυγχάνει εφαρμογής στον τομέα των ειδικών δικαιωμάτων και των αποκλειστικών δικαιωμάτων⁴², επιχείρησε να αποδείξει ότι η επίμαχη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου δεν παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά που θα ήσαν ικανά να έχουν ως συνέπεια την εφαρμογή του άρθρου 106 ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 170 της ίδιας αποφάσεως, ότι «η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου απαγορεύει την αποκλειστικότητα όλων των τηλεοπτικών οργανισμών όχι μόνο στο στάδιο της μεταδόσεως, αλλά και σε αυτό της συνάψεως των συμβάσεων με αντικείμενο τη μετάδοση, οπότε κανένας τηλεοπτικός οργανισμός που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του κράτους μέλους αυτού δεν μπορεί να συνάψει εγκύρως σύμβαση με αντικείμενο την κατ' αποκλειστικότητα τηλεοπτική μετάδοση εκδηλώσεως περιλαμβανομένης στον κατάλογο.» Εν συνεχεία, στη σκέψη 171 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε ότι «το γεγονός ότι ορισμένοι μόνο τηλεοπτικοί οργανισμοί [...], όπως το BBC και η ITV, μεταδίδουν τελικώς [...] το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεδομένου ότι οι ανταγωνιστές τους ενδιαφέρονται μόνο για την αποκλειστική μετάδοση [...] δεν ισοδυναμεί με παροχή ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων».

66. Κατά συνέπεια, όσον αφορά την αιτίαση περί ελλείψεως αναλύσεως σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 106 ΣΛΕΕ, τα επιχειρήματα της UEFA πρέπει να απορριφθούν ως απρόσφορα.

67. Δεύτερον, πρέπει να υπομνηστεί ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου αποφαινόμενου επί αναιρέσεως κατά αποφάσεως που εξέδωσε το Γενικό Δικαστήριο περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Στην ενδεικτική απαρίθμηση των λόγων αναιρέσεως που είναι δυνατό να προβληθούν στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου διευκρινίζει ότι η αίτηση αναιρέσεως μπορεί να στηρίζεται σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο⁴³.

68. Εν προκειμένω, ο κανόνας, την παραβίαση του οποίου προβάλλει η UEFA, εμπίπτει, βεβαίως, στο δίκαιο της Ένωσης. Ωστόσο, η προβαλλόμενη παραβίαση στηρίζεται στη φερόμενη πεπλανημένη ερμηνεία, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, ενός κανόνα του εθνικού δικαίου.

69. Όσον αφορά τον έλεγχο, στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά την εθνική νομοθεσία, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι είναι αρμόδιο να εξετάσει, καταρχάς, αν το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε, ενδεχομένως, το γράμμα των επίμαχων εθνικών διατάξεων, ακολούθως αν το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε διαπιστώσεις προδήλως αντίθετες προς το περιεχόμενό τους και, τέλος, αν το Γενικό Δικαστήριο προσέδωσε κατά την εξέταση του

42 — Βλ. τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 166 έως 168 της εν λόγω αποφάσεως.

43 — Απόφαση της 5ης Ιουλίου 2011, C-263/09 P, Edwin κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2011, σ. I-5853).

συνόλου των στοιχείων, προκειμένου να διαπιστώσει το περιεχόμενο της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας, σε ένα εξ αυτών περιεχόμενο που δεν έχει σχέση με τα λοιπά στοιχεία, εφόσον τούτο συνάγεται καταφανώς από τη δικογραφία⁴⁴. Δεδομένου ότι κανένα από τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορεί να γίνει δεκτό εν προκειμένω, η ως άνω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

70. Τρίτον, όσον αφορά την εσφαλμένη ερμηνεία της έννοιας των «ειδικών δικαιωμάτων» κατά το πνεύμα του άρθρου 106 ΣΛΕΕ, αρκεί η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα που σχετίζονται με την υποτιθέμενη χορήγηση προνομίων στο BBC και στην ITV δεν προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και αποσκοπούν στη μεταβολή του αντικειμένου της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης. Έτσι, δεδομένου ότι το αίτημα της UEFA αποτελεί νέο ισχυρισμό, η προβολή του στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να θεωρηθεί απαράδεκτη⁴⁵.

71. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι, προκειμένου να ελεγχθεί η νομιμότητα εθνικής νομοθεσίας από απόψεως δικαίου της Ένωσης, η UEFA όφειλε να είχε ασκήσει προσφυγή ενώπιον του εθνικού δικαστή, ο οποίος θα μπορούσε κατ' αυτόν τον τρόπο να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα.

72. Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η UEFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέβη και άλλες διατάξεις της Συνθήκης ΣΛΕΕ. Η UEFA στηρίζει τη συλλογιστική της επί της βάσεως ότι το άρθρο 106, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ είναι εφαρμοστέο εν προκειμένω. Έτσι, κατά την UEFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε δεύτερη πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν εξέτασε το ζήτημα αν τα ληφθέντα από το Ηνωμένο Βασίλειο μέτρα έχουν ως αποτέλεσμα να περιέλθουν το BBC και η ITV σε μια θέση στην οποία δεν θα μπορούσαν οι ίδιοι οι εν λόγω τηλεοπτικοί οργανισμοί να περιέλθουν δίχως να παραβιάσουν το δίκαιο του ανταγωνισμού ή σε μια θέση που παρείχε στους εν λόγω τηλεοπτικούς οργανισμούς τη δυνατότητα να προβαίνουν ευκολότερα σε παραβιάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού.

73. Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως στο πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, με την οποία προτείνω να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν παραβίασε το άρθρο 106 ΣΛΕΕ, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου σκέλους του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως.

74. Υπό τις συνθήκες αυτές, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει, στο σύνολό του, τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως ως εν μέρει αλυσιτελή, εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο.

Γ – Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

75. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η UEFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και περί της αρχής της αναλογικότητας. Η UEFA εκτιμά, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενο του λόγου ακυρώσεως, τον οποίο αυτή είχε προβάλει και ο οποίος ουδόλως περιοριζόταν στο επιχείρημα ότι ορισμένοι αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου, εξεταζόμενοι μεμονωμένα, δεν αποτελούσαν εκδηλώσεις μείζονος σημασίας.

76. Κατά την UEFA, η δεύτερη πλημμέλεια, με την οποία βαρύνεται η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση, έγκειται στο ότι το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε ότι, λόγω απλώς και μόνον του γεγονότος ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου μπορεί –πράγμα το οποίο αντικρούει η UEFA– να θεωρηθεί ως μία και μοναδική εκδήλωση και ότι αποτελεί, στο σύνολό του, εκδήλωση

44 — Βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προαναφερθείσα απόφαση Edwin κατά ΓΕΕΑ.

45 — Βλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, C-264/11 P, Káimer κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

μείζονος σημασίας για την κοινωνία, ο σκοπός που συνίσταται στο να διασφαλισθεί η παροχή προς το ευρύ κοινό προσβάσεως στην τηλεοπτική μετάδοση της εκδήλωσης αυτής δεν μπορούσε να επιτευχθεί προσηκόντως μέσω ενός λιγότερο επαχθούς περιορισμού, όπως είναι ένας κατάλογος που περιλαμβάνει μόνον ορισμένους επιλεγμένους αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου.

77. Εν πάση περιπτώσει, κατά την UEFA, έστω και αν υποτεθεί ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου μπορεί να θεωρηθεί ως ενιαία εκδήλωση μείζονος σημασίας για την κοινωνία του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε εμπεριστατωμένη εξέταση της συμβατότητας των κοινοποιηθέντων μέτρων προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και περί ανταγωνισμού.

78. Εκ προοιμίου, για τους λόγους που εκτίθενται στα σημεία 14 έως 25 των παρούσων προτάσεων, όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι η Επιτροπή, όσον αφορά την απόφαση 2007/730, εκπλήρωσε προσηκόντως την υποχρέωσή της ελέγχου. Επιπροσθέτως ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε κατ' απόλυτη διάκριση τα πραγματικά και νομικά στοιχεία, χωρίς να ευσταθούν οι αβάσιμες αιτιάσεις των προβαλλομένων κατά της αποφάσεως του λόγων αναιρέσεως, και εφάρμοσε ορθώς τη νομολογία σχετικά με τη δικαιολόγηση των περιορισμών της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και σχετικά με τη λειτουργία της αρχής της αναλογικότητας.

79. Εξάλλου, όσον αφορά την πρώτη αιτίαση της UEFA, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η UEFA, ενώ βάλλει κατά της παραμορφώσεως του λόγου ακυρώσεως, συνοψίζει τους προβληθέντες πρωτοδίκως ισχυρισμούς της και διατυπώνει παρατηρήσεις σε σχέση με τη λύση που θα έπρεπε, κατά τη γνώμη της, να υιοθετήσει το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά τον εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις χαρακτήρα και το δυσανάλογο των μέτρων του Ηνωμένου Βασιλείου. Βεβαίως, η UEFA βάλλει κατά της σκέψεως 150 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, που επαναλαμβάνει με πολύ γενικό τρόπο τα επιχειρήματα της UEFA. Ωστόσο, εφόσον η UEFA δεν αποδεικνύει επακριβώς σε ποια σημεία του σκεπτικού έγινε η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου παραμόρφωση, απλώς και μόνον η προβολή ενός τέτοιου επιχειρήματος έχει ένα τόσο γενικό και αόριστο χαρακτήρα, ώστε να είναι δυνατή η νομική εκτίμησή του⁴⁶. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν είναι επαρκώς τεκμηριωμένα, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.

80. Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση που προβλήθηκε με τον ίδιο λόγο αναιρέσεως της UEFA, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η επιχειρηματολογία της UEFA στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 152 της εν λόγω αποφάσεως, στην οποία εκτίθεται το συμπέρασμα που οδήγησε στην απόρριψη του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου μπορούσε ευλόγως να θεωρηθεί ενιαία εκδήλωση μείζονος σημασίας για την κοινωνία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ωστόσο, από την ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν προκύπτει κανένα στοιχείο που να παρέχει τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η ορθότητα του προβαλλόμενου από την UEFA τεκμηρίου ότι το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε εσφαλμένως επί του τρόπου επιτεύξεως του σκοπού της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, ο οποίος συνίσταται στο να διασφαλισθεί η παροχή προς το ευρύ κοινό προσβάσεως στην τηλεοπτική μετάδοση τέτοιων εκδηλώσεων. Εξάλλου, όσον αφορά την έκταση της εξετάσεως, στην οποία οφείλει να προβεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, για τους λόγους που εκτέθηκαν στα σημεία 14 έως 25 των παρούσων προτάσεων, οι σχετικές επικρίσεις της UEFA πρέπει να θεωρηθούν αβάσιμες.

46 — Βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-4235, σκέψη 113).

81. Στο πλαίσιο της τρίτης αιτιάσεως που προβλήθηκε με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως, η UEFA υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε εμπεριστατωμένη εξέταση της συμβατότητας των κοινοποιηθέντων μέτρων προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και περί ανταγωνισμού. Λαμβανομένης υπόψη της προαναφερθείσας ερμηνείας του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, την οποία προτείνω στο Δικαστήριο να δεχθεί, οι ισχυρισμοί της UEFA πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

82. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Δ – Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

83. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η UEFA υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εκτιμώντας, αφενός, ότι το γεγονός και μόνον ότι το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου μπορεί να θεωρηθεί ως μία και μοναδική εκδήλωση μείζονος σημασίας αρκεί ώστε η προσβολή των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας της UEFA όσον αφορά καθέναν από τους διαφόρους αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου να έχει κατ' ανάγκην αναλογικό χαρακτήρα. Πάντως, κατά την UEFA, το συμπέρασμα αυτό είναι εσφαλμένο. Στην πραγματικότητα, το Ηνωμένο Βασίλειο, προκειμένου να αντιδράσει κατά αναλογικό τρόπο, θα έπρεπε να περιορίσει το περιεχόμενο του εθνικού καταλόγου του ώστε αυτός να περιλαμβάνει μόνον τους σημαντικότερους αγώνες του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου. Αφετέρου, κατά την UEFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε μια σημαντικότερη πλάνη παραλείποντας να αξιολογήσει το εύρος των περιορισμών που επιβλήθηκαν στα δικαιώματα ιδιοκτησίας της UEFA, πράγμα το οποίο το εμπόδισε να προβεί στην προσήκουσα ανάλυση του ζητήματος αν τα μειονεκτήματα, τα οποία προκλήθηκαν από το επίμαχο μέτρο, ήσαν δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Πάντως, το εύρος των περιορισμών αυτών ήταν σημαντικό, καθόσον τα μέτρα του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν ως πρακτική συνέπεια ότι ο μόνος τρόπος που απέμενε στην UEFA προκειμένου αυτή να λάβει το παραμικρό περιουσιακό αντιστάθμισμα για τα δικαιώματα τηλεοπτικής μεταδόσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα οποία αυτή κατείχε, θα ήταν να προβεί σε πλειστηριασμό στον οποίο θα επρόκειτο να μετάσχει μόνον ένας δυνητικός αγοραστής, δηλαδή η συμμαχία μεταξύ BBC/ITV που θα είχε καταλήξει σε κοινή προσφορά, πράγμα το οποίο θα μείωνε αισθητά το περιουσιακό αντιστάθμισμα για τα εν λόγω δικαιώματα.

84. Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται, αφενός, στα σημεία 28 έως 32 όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας και, αφετέρου, στα σημεία 33 έως 44 των παρούσων προτάσεων όσον αφορά το δικαίωμα ιδιοκτησίας, προτείνω να απορριφθεί ως αβάσιμος ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως τον οποίο προέβαλε η UEFA.

Ε – Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P

85. Ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως, τον οποίο προέβαλε η UEFA, αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας. Συγκεκριμένα, η UEFA προβάλλει ότι η αιτιολογία της αποφάσεως 2007/730, η οποία κρίθηκε επαρκής από το Γενικό Δικαστήριο, ήταν εξαιρετικά περιορισμένη σε σύγκριση με αυτήν που απαιτείται από την Επιτροπή για αποφάσεις παρόμοιου χαρακτήρα. Έτσι, κατά την UEFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν κάλεσε την Επιτροπή να τηρήσει το επίπεδο αιτιολογίας που απαιτείται υπό το πρίσμα καθενός από τους τέσσερις λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούσαν την ουσία και οι οποίοι προβλήθηκαν με την προσφυγή. Προς τούτο, η UEFA διευκρινίζει ποιες είναι οι πλάνες ως προς το κύρος της αιτιολογίας που εξέθεσε η Επιτροπή.

86. Κατά την UEFA, η ως άνω απόφαση της Επιτροπής πρέπει να ακυρωθεί, ευθύς εξ αρχής, διότι δεν περιέχει επαρκή αιτιολογία όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου ως εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Εν συνεχεία, κατά την UEFA, ως προς την αιτιολογία της αποφάσεως 2007/730 όσον αφορά τον ανταγωνισμό, δεν ήταν ενδεδειγμένο να κρίνει το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 71 της αποφάσεώς του, ότι επαρκούσε το να διαλαμβάνει η απόφαση 2007/730, χωρίς να παραθέσει τους σχετικούς λόγους, ότι τα μέτρα του Ηνωμένου Βασιλείου «παρείχαν τη δυνατότητα να υπάρξει πραγματικός και δυνητικός ανταγωνισμός για την απόκτηση των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μεταδόσεως των επίμαχων εκδηλώσεων».

87. Επιπλέον, όσον αφορά την αιτιολογία σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η UEFA, αναφερόμενη στη σκέψη 70 της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής, επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο ανέθεσε στην UEFA την αποστολή να εξετάσει την αναλογικότητα των μέτρων, απαλλάσσοντας την Επιτροπή από την εν λόγω αποστολή. Εξάλλου, κατά την UEFA, δεν ήταν ενδεδειγμένο να στηριχθεί το Γενικό Δικαστήριο στην προβαλλόμενη προνομιακή θέση, στην οποία βρίσκεται η UEFA λόγω της ιδιότητάς της ως κάτοχος των σχετικών δικαιωμάτων, προκειμένου να προσδιορίσει αν η αιτιολογία την οποία παρέθεσε η Επιτροπή ήταν επαρκής.

88. Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι οι επικρίσεις που διατύπωσε η UEFA στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως αφορούν, στην πλειονότητά τους, τις ενδεχόμενες ελλείψεις αιτιολογίας της αποφάσεως 2007/730, που συγχέονται με ορισμένες επικρίσεις όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση UEFA κατά Επιτροπής. Έτσι, τα επιχειρήματα που προέβαλε η UEFA στο πλαίσιο αυτού του τμήματος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως όσον αφορά τις πλημμέλειες της αποφάσεως 2007/730 αποτελούν αίτηση για επανεξέταση ενός λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Επομένως, τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να θεωρηθούν προδήλως απαράδεκτα⁴⁷.

89. Επιπλέον, τα επιχειρήματα τα οποία προέβαλε η UEFA κατά της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής δεν είναι, προδήλως, ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση, η οποία είναι σύμφωνη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την υποχρέωση αιτιολογήσεως.

90. Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία αυτή, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και να επιτρέπει να διαφανεί κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, στο δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκήσει τον έλεγχό του⁴⁸.

91. Πάντως, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που εκτέθηκαν στα σημεία 14 έως 27 των παρουσών προτάσεων όσον αφορά την περιορισμένη έκταση του ελέγχου που η Επιτροπή ασκεί επί των αποφάσεων των κρατών μελών περί καταρτίσεως των εθνικών καταλόγων, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση εκείνη της Επιτροπής επ' αυτού. Κατά συνέπεια, ο βαθμός του εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ελέγχου πρέπει επίσης να παραμείνει περιορισμένος.

47 — Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, C-131/03 P, Reynolds Tobacco κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-7795, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Ιανουαρίου 2011, C-90/09 P, General Química κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2011, σ. I-1, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

92. Έτσι, ως προς την αιτιολογία της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής όσον αφορά τον ανταγωνισμό, στις σκέψεις 71 έως 73 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε σαφώς τους λόγους για τους οποίους η αιτιολογία της αποφάσεως 2007/730, η οποία, εξάλλου, και αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η UEFA, περιλαμβάνει μνεία της συμβατότητας των επίμαχων μέτρων υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού, ήταν επαρκής και παρέσχε τη δυνατότητα, αφενός, στην UEFA να κατανοήσει το σκεπτικό της Επιτροπής και, αφετέρου, στο Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του προς τούτο⁴⁹.

93. Ως προς την αιτιολογία της προαναφερθείσας αποφάσεως UEFA κατά Επιτροπής όσον αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στη σκέψη 70 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο όντως έκρινε ότι, υπό το πρίσμα της αιτιολογίας της αποφάσεως 2007/730, η UEFA ήταν «σε θέση να εκτιμήσει αν υφίστανται στοιχεία δυνάμενα να [...] αποδείξουν ότι η καταχώριση του συνόλου των αγώνων της διοργανώσεως αυτής στον κατάλογο [...] είναι ενδεχομένως δυσανάλογο μέτρο». Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το απόσπασμα αυτό πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της σκέψεως 62 της ίδιας αποφάσεως, στην οποία το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε ορθώς τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, νομολογία που αποσκοπεί στο να παρασχεθεί η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη θέσπιση της πράξεως. Έτσι, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο επέβαλε στην UEFA υποχρέωση εξετάσεως της αναλογικότητας είναι αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί.

94. Τέλος, ως προς την ανεπαρκή αιτιολογία όσον αφορά την προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το Γενικό Δικαστήριο όχι μόνο δέχθηκε, πολύ ευχερώς κατά τη γνώμη μου, ότι το εν λόγω δικαίωμα της UEFA θίγεται από την απόφαση 2007/730, αλλά και προέβη σε ανάλυση της συμβατότητας ενός τέτοιου περιορισμού υπό το πρίσμα των αρχών του δικαίου της Ένωσης, απαντώντας στον έκτο λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως. Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που προτείνω να δοθεί στον τέταρτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλε η UEFA, η εξέταση της αιτιάσεως αυτής περιττεύει.

95. Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, ο πέμπτος λόγος δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

V – Οι αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-204/11 P και C-205/11 P

96. Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P, η FIFA προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως. Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η FIFA με τις δύο αυτές αιτήσεις αναιρέσεως συγχέονται και ότι οι διατυπωθείσες επικρίσεις είναι, κατά μεγάλο μέρος, πολύ παρεμφερείς. Επομένως, παρά τις δυσχέρειες που παρουσιάζει μια από κοινού ανάλυση των αιτιάσεων που στρέφονται κατά δύο διαφορετικών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου, προτίθεται να εξετάσω ταυτοχρόνως τους ισχυρισμούς που προβάλλονται στις υποθέσεις C-204/11 P και C-205/11 P.

A – Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P

97. Όσον αφορά, αφενός, την προαναφερθείσα απόφαση FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07), η οποία αφορά την απόφαση 2007/479 σχετικά με τα μέτρα που έλαβε το Βασίλειο του Βελγίου, και, αφετέρου, την προαναφερθείσα απόφαση FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), η οποία αφορά την απόφαση 2007/730 σχετικά με τα μέτρα που έλαβε το Ηνωμένο Βασίλειο, η FIFA επισημαίνει ότι η

49 — Επισημαίνεται, επίσης, ότι η εκ μέρους της UEFA μνεία της σκέψεως 71 της εν λόγω αποφάσεως είναι εσφαλμένη, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο, με την ως άνω σκέψη, μνημονεύει μόνον την αιτιολογική σκέψη 20 της αποφάσεως 2007/730, χωρίς να δικαιολογήσει τη συμβατότητα των επίμαχων μέτρων προς το δίκαιο του ανταγωνισμού.

αιτιολογία των εν λόγω αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντιφατική, ανακόλουθη και ανεπαρκής ως προς το ζήτημα αν το Παγκόσμιο Κύπελλο πρέπει να θεωρηθεί ως ενιαία εκδήλωση μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο, με διάφορες διαπιστώσεις, παρέθεσε καταρχάς μια ανακόλουθη συλλογιστική όσον αφορά τον αληθή χαρακτήρα, κατά τη γνώμη του, του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δίδει την εντύπωση ότι υιοθετεί ανακόλουθες και αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις υποστηρίζοντας, αφενός, ότι το Παγκόσμιο Κύπελλο αποτελεί ενιαία εκδήλωση και προβάλλοντας, αφετέρου, ότι ορισμένα ειδικά στοιχεία μπορούν να αποδείξουν ότι τούτο δεν ισχύει.

98. Επιπλέον, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι το κοινοποιούν κράτος μέλος δεν ήταν υποχρεωμένο να παραθέσει ειδικούς λόγους προκειμένου να συμπεριλάβει στον κατάλογό του τις αθλητικές εκδηλώσεις του Παγκοσμίου Κυπέλλου στο σύνολό του, παρεμποδίζει την Επιτροπή να προβεί σε διεξοδικό έλεγχο και σε εμπεριστατωμένη εξέταση της συμβατότητας των κοινοποιηθέντων μέτρων προς το δίκαιο της Ένωσης, όπως απαιτείται από την απόφαση του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] *Infront WM κατά Επιτροπής*⁵⁰.

99. Εξάλλου, κατά τη FIFA, η αιτιολογία του Γενικού Δικαστηρίου στις προαναφερθείσες αποφάσεις FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07 και T-68/08) ισοδυναμεί με μη σύννομη αντιστροφή του βάρους αποδείξεως. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο, παραθέτοντας λόγους που δεν περιλαμβάνονταν στις αποφάσεις της Επιτροπής 2007/479 και 2007/730, υπερέβη τα όρια του δικαστικού ελέγχου.

100. Εκ προοιμίου, πρέπει να επισημανθεί ότι, με τους ως άνω λόγους αναιρέσεως, η FIFA συγχέει, αφενός, την προβληματική σχετικά με την έκταση του εκ μέρους της Επιτροπής ελέγχου των εθνικών καταλόγων δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 και σχετικά με την έκταση του συναφούς δικαστικού ελέγχου και, αφετέρου, την προβληματική σχετικά με τον χαρακτηρισμό του Παγκοσμίου Κυπέλλου ως ενιαίας εκδηλώσεως μείζονος σημασίας για την κοινωνία ενός κράτους μέλους.

101. Ως προς την πρώτη πτυχή, επισημαίνεται ότι, για τους λόγους που αφορούν την έκταση της εξουσίας της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, οι οποίοι εκτέθηκαν στα σημεία 14 έως 25 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι επικρίσεις της FIFA είναι αβάσιμες.

102. Ως προς τη δεύτερη πτυχή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η FIFA, με την επιχειρηματολογία της σχετικά με το ότι το Παγκόσμιο Κύπελλο δεν αποτελεί ενιαία εκδήλωση και σχετικά με το ενδιαφέρον που προκαλούν οι αγώνες της εν λόγω διοργανώσεως, ζητεί από το Δικαστήριο να ελέγξει τις εκτιμήσεις περί τα πραγματικά περιστατικά στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο. Πάντως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου⁵¹. Επομένως, τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να χαρακτηρισθούν ως απαράδεκτα.

103. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να κριθεί ως αλυσιτελής η αιτίαση που αντλείται από προβαλλόμενη αντιφατική αιτιολογία, η οποία σκιαγραφείται, όπως υποστηρίχθηκε, σε διάφορα αποσπάσματα των προαναφερθεισών αποφάσεων FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07 και T-68/08), τα οποία είναι αποκομμένα από το νοηματικό πλαίσιό τους, καθόσον οι εν λόγω αποφάσεις εκθέτουν επαρκώς κατά νόμον τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε ότι η Επιτροπή εκπλήρωσε ορθώς την υποχρέωση ελέγχου, την οποία υπέχει από το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552.

50 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Δεκεμβρίου 2005, T-33/01 (Συλλογή 2005, σ. II-5897).

51 — Απόφαση *Alliance One International και Standard Commercial Tobacco κατά Επιτροπής*, προαναφερθείσα (σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

104. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει αβάσιμοι και εν μέρει απαράδεκτοι.

B – Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P

105. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε εσφαλμένως ότι η Επιτροπή προσκόμισε ενώπιόν του επαρκή αποδεικτικά στοιχεία και παρέθεσε πρόσφορους λόγους προκειμένου να δικαιολογήσει τις διαπιστώσεις της ότι το Παγκόσμιο Κύπελλο, στο σύνολό του, ορθώς θεωρήθηκε ως εκδήλωση μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Συναφώς, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε το επιχείρημα της FIFA σχετικά με το είδος και τη χρονολογία των στοιχείων που η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη όταν εξέδωσε τις αποφάσεις 2007/479 και 2007/730. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε λόγους που δεν περιλαμβάνονται στις εν λόγω αποφάσεις της Επιτροπής. Τρίτον, η FIFA επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον αρνήθηκε να προσδώσει οποιαδήποτε σημασία στην πρακτική των άλλων κρατών μελών, τα οποία δεν συμπεριέλαβαν τους αγώνες «μικρότερου ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου στους εθνικούς καταλόγους.

106. Τέταρτον, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία των κριτηρίων βάσει των οποίων διαπιστώθηκε ότι το Παγκόσμιο Κύπελλο έχει μείζονα σημασία για την κοινωνία.

107. Ευθύς εξ αρχής, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως επικύρωσε τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι το σύνολο του Παγκοσμίου Κυπέλλου πληροί το κριτήριο σχετικά με την «ιδιαιτερή απήχησή του» στο Βέλγιο και στο Ηνωμένο Βασίλειο και εσφαλμένως εκτίμησε ότι η Επιτροπή παρέθεσε επαρκή και ορθή αιτιολογία όσον αφορά τη διαπίστωση αυτή. Επιπλέον, ως προς το δεύτερο κριτήριο που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 16 της αποφάσεως 2007/479 και στην αιτιολογική σκέψη 18 της αποφάσεως 2007/730, το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε αιτιολογία την οποία δεν είχε μνημονεύσει η Επιτροπή, προκειμένου να τεκμηριώσει την άποψή του ότι το Παγκόσμιο Κύπελλο, στο σύνολό του, μετεδίδετο ανέκαθεν μέσω τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης προσβάσεως. Τέλος, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη καθόσον επικύρωσε τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι επληρούτο η απαίτηση όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με τον μεγάλο αριθμό τηλεθεατών τους οποίους προσελκύουν οι αγώνες «μικρότερου ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου, και καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή παρέθεσε επαρκή αιτιολογία όσον αφορά τη διαπίστωσή της.

108. Πρώτον, όσον αφορά την αιτίαση περί της προβαλλομένης ελλείψεως αιτιολογίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η έλλειψη οποιασδήποτε αναφοράς στη φύση των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν για την έκδοση της αποφάσεως 2007/479 προβλήθηκε από τη FIFA στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως που αυτή διατύπωσε στην προαναφερθείσα υπόθεση FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07), ο οποίος αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας της εν λόγω αποφάσεως. Βεβαίως, με την προαναφερθείσα απόφαση FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07), το Γενικό Δικαστήριο δεν απάντησε ειδικώς επί του ζητήματος των στοιχείων που η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπείχε σχετική υποχρέωση, εφόσον παρέθεσε, επαρκώς κατά νόμον, την αιτιολογία του και στηρίχθηκε επί της συλλογιστικής που εκτίθεται στις σκέψεις 68 έως 74 της εν λόγω αποφάσεως προκειμένου να δώσει διεξοδική απάντηση στον λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκε ενώπιόν του. Επομένως, η εν λόγω πρώτη αιτίαση είναι αβάσιμη.

109. Όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), η FIFA, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, προέβαλε ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την απόφαση 2007/730, όφειλε να λάβει υπόψη όλα τα στοιχεία, όπως είναι, ιδίως, τα στοιχεία σχετικά με την τηλεθέαση των παγκοσμίων κυπέλλων του 1998, του 2002 και του 2006, καθώς και το περιεχόμενο της ανταλλαγείσας μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου κατά το χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο του 2006 έως τον Φεβρουάριο του 2007 αλληλογραφίας. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το Γενικό Δικαστήριο, αφού εξέτασε, υπό το πρίσμα της ορθής ερμηνείας του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, με τις σκέψεις 67 έως 72 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), το ζήτημα της αιτιολογίας της αποφάσεως 2007/730, απάντησε στα επιχειρήματα αυτά με τις σκέψεις 74 και 75 της εν λόγω αποφάσεως. Προς τούτο, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε έννομες συνέπειες από τη διαπίστωση ότι η αιτιολογία της αποφάσεως 2007/730 είναι επαρκής, κρίνοντας ότι, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν παρέθεσε στην εν λόγω αιτιολογία περισσότερα στοιχεία, περιλαμβανομένων και στοιχείων τα οποία δεν υφίσταντο κατά το χρονικό σημείο της καταρτίσεως του εθνικού καταλόγου. Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει να κριθεί αβάσιμη.

110. Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, αφού προέβη ορθώς στην ερμηνεία της αιτιολογικής σκέψεως 18 της οδηγίας 97/36, με τη σκέψη 71 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07), το Γενικό Δικαστήριο, υπό το πρίσμα της νομολογίας σχετικά με την υποχρέωση αιτιολογήσεως, εξέθεσε επαρκώς κατά νόμον τα επιχειρήματα σύμφωνα με τα οποία η FIFA έπρεπε να είναι σε θέση να εντοπίσει την αιτιολογία επί της οποίας στηρίχθηκε η επιλογή της Επιτροπής να επικυρώσει την καταχώριση του συνόλου των αγώνων του Παγκοσμίου Κυπέλλου στον εθνικό κατάλογο του Βασιλείου του Βελγίου. Ακολουθώντας αυτό το σκεπτικό, το Γενικό Δικαστήριο εκπλήρωσε ορθώς την υποχρέωση ασκήσεως δικαστικού ελέγχου και την υποχρέωση αιτιολογήσεως, τις οποίες υπέχει. Παρομοίως, υπό το πρίσμα της ερμηνείας της αιτιολογικής σκέψεως 18 της οδηγίας 97/36, το Γενικό Δικαστήριο εκπλήρωσε, με τις σκέψεις 69 έως 72 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), την υποχρέωση ελέγχου και την υποχρέωση αιτιολογήσεως, τις οποίες υπέχει. Επομένως, η ως άνω αιτίαση πρέπει να κριθεί αβάσιμη.

111. Όσον αφορά την τρίτη αιτίαση, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι, εφόσον η FIFA, πρωτοδίκως, στην προαναφερθείσα υπόθεση FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07), δεν προέβαλε, με εμπεριστατωμένο τρόπο και εντός του πλαισίου μιας συγκεκριμένης αιτιάσεως, την προβληματική σχετικά με τη δυνατότητα συγκρίσεως με τις πρακτικές, τις οποίες ακολουθούν τα κράτη μέλη, προς τον σκοπό της αναλύσεως της νομιμότητας των αποφάσεων που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 δεν μπορεί βασίμως να επικαλεσθεί την πλάνη στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο ως προς το ζήτημα αυτό. Αφετέρου, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 133 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), το Γενικό Δικαστήριο έδωσε πλήρη απάντηση στο επιχείρημα της FIFA σχετικά με τη μη συνεκτίμηση, εκ μέρους της Επιτροπής, του γεγονότος ότι τα άλλα κράτη μέλη καταχώρισαν στους εθνικούς καταλόγους κυρίως αγώνες «πρώτης τάξεως ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένου υπόψη του σημαντικού περιθωρίου εκτιμήσεως το οποίο διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά την άσκηση της εξουσίας της καταρτίσεως των εθνικών καταλόγων, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα που αντλούνται από τη δυνατότητα συγκρίσεως με τις πρακτικές τις οποίες ακολουθούν τα άλλα κράτη μέλη. Επομένως, η ως άνω αιτίαση είναι αβάσιμη.

112. Ως προς την τέταρτη αιτίαση, η οποία αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία του κριτηρίου της ιδιαίτερης απήχησης, της προβληματικής σχετικά με την τηλεοπτική μετάδοση και της αναλύσεως του κριτηρίου σχετικά με τον μεγάλο αριθμό τηλεθεατών τους οποίους προσελκύουν οι αγώνες «μικρότερου ενδιαφέροντος», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με τον λόγο αναιρέσεως που προέβαλε, η FIFA βάλλει κατά του τμήματος της αιτιολογίας των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, την οποία το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε, κατά τη γνώμη μου, επαλλήλως. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε, προκειμένου να απορρίψει τον αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 3α, παράγραφος 1, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 λόγο ακυρώσεως, στη συλλογιστική που

εκτέθηκε κυρίως στις σκέψεις 94 έως 100 και 117 έως 119 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07) και στη συλλογιστική που εκτέθηκε στις σκέψεις 112 έως 118 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08). Κατά συνέπεια, οι εν λόγω αιτιάσεις της FIFA πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελείς, ή, εν πάση περιπτώσει, ως απαράδεκτες, εφόσον αφορούν τα εξετασθέντα από το Γενικό Δικαστήριο πραγματικά στοιχεία, των οποίων η παραμόρφωση δεν έχει αποδειχθεί από τη FIFA.

113. Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει αβάσιμοι, εν μέρει απαράδεκτοι και εν μέρει αλυσιτελείς.

Γ – Επί του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και επί του πρώτου και του τρίτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P

114. Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA προσάπτει, καταρχάς, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη κατά την εξέταση της αναλογικότητας των περιορισμών της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του δικαιώματος εγκαταστάσεως, οι οποίοι προκύπτουν από τα σχετικά εθνικά μέτρα. Συγκεκριμένα, κατά τη FIFA, εναπέκειτο στην Επιτροπή και όχι στο Γενικό Δικαστήριο να εξετάσει τους εν λόγω περιορισμούς.

115. Εν συνεχεία, η FIFA υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη καθόσον συνήγαγε ότι ο σκοπός του να διασφαλισθεί η ευρεία πρόσβαση του κοινού στις μεταδιδόμενες από την τηλεόραση εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία και το δικαίωμα στην ενημέρωση δικαιολογούσαν τους περιορισμούς τους οποίους εισήγαγαν οι αποφάσεις 2007/479 και 2007/730. Κατά τη FIFA, η ευρεία πρόσβαση του κοινού δεν σημαίνει απεριόριστη πρόσβαση. Εξάλλου, κατά τη γνώμη της FIFA, η Επιτροπή δεν θα έπρεπε να διεξαγάγει περιορισμένο έλεγχο της συμβατότητας των κοινοποιηθέντων μέτρων προς το δίκαιο της Ένωσης. Το Γενικό Δικαστήριο θα έπρεπε να κρίνει ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε «διεξοδικό» έλεγχο και να διεξαγάγει «εμπεριστατωμένη εξέταση», σύμφωνα με την απαίτηση που καθιερώθηκε με την προαναφερθείσα απόφασή του Infront WM κατά Επιτροπής.

116. Τέλος, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε εσφαλμένως ότι η Επιτροπή παρέθεσε επαρκή αιτιολογία όσον αφορά το συμπέρασμά της σχετικά με την αναλογικότητα των περιορισμών της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών.

117. Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P και με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να συναγάγει ότι η Επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του δικαιώματος ιδιοκτησίας, τους οποίους εισήγαγαν οι αποφάσεις 2007/479 και 2007/730, παρέβη το άρθρο 3α, παράγραφος 2, της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 και τη Συνθήκη. Επιπλέον, κατά τη FIFA, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη καθόσον έκρινε ότι οι περιορισμοί των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας της FIFA ήσαν σύμφωνοι με την αρχή της αναλογικότητας, ώστε να εξασφαλίζεται η επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

118. Με το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, η FIFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε πολλαπλώς σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκ μέρους του ανάλυση των κανόνων περί ανταγωνισμού. Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη καθόσον εκτίμησε ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να διεξαγάγει πιο εμπεριστατωμένη ανάλυση από αυτήν την οποία διεξήγαγε. Αφετέρου, η FIFA προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι διαπίστωσε ότι τα κοινοποιηθέντα από το Ηνωμένο Βασίλειο μέτρα δεν χορήγησαν στο BBC και στην ITV ειδικά δικαιώματα κατά την έννοια του άρθρου 106, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Κατά τη FIFA, η διαπίστωση αυτή στηρίζεται σε αμιγώς τυπικές και θεωρητικές εκτιμήσεις.

119. Πρώτον, επισημαίνεται ότι, στην πλειονότητά τους, τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτιάσεων μπορούν να απορριφθούν ως αβάσιμα υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, οι οποίες αποσαφηνίστηκαν στα σημεία 14 έως 25 των παρούσων προτάσεων.

120. Συγκεκριμένα, με τις προαναφερθείσες αποφάσεις FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08 και T-385/07), το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε ορθώς το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, κρίνοντας ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν σημαντικό περιθώριο εκτιμήσεως κατά την κατάρτιση των εθνικών καταλόγων, οπότε η έκταση του ελέγχου, τον οποίο υποχρεούται να διεξαγάγει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, είναι περιορισμένη. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε, επαρκώς κατά νόμον, έννομες συνέπειες από τη διαπίστωση αυτή, ιδίως στις σκέψεις 52, 73 έως 74 και 114 έως 115 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-358/07), και στις σκέψεις 48, 71 έως 76 και 112 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08).

121. Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που εκτέθηκαν στα σημεία 26 έως 27 των παρούσων προτάσεων όσον αφορά τον περιορισμένο έλεγχο που το Γενικό Δικαστήριο ασκεί επί των αποφάσεων της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση εκείνη της Επιτροπής ως προς το ζήτημα αυτό. Κατά συνέπεια, η έκταση του εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ελέγχου πρέπει, επίσης, να παραμείνει περιορισμένη.

122. Δεύτερον, όσον αφορά την εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση της αναλογικότητας των εθνικών καταλόγων, δέχομαι ότι η αιτιολογία των αποφάσεων της Επιτροπής 2007/730 και 2007/479 μπορεί να δίδει την εντύπωση, εκ πρώτης όψεως, ότι είναι επιφανειακή ως προς το ζήτημα αυτό. Ωστόσο, υπό το πρίσμα των σημείων 28 έως 32 των παρούσων προτάσεων, εφόσον η στάθμιση των συμφερόντων, τα οποία μπορούν να ληφθούν υπόψη προς τον σκοπό της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με τις παρεκκλίσεις από τις θεμελιώδεις ελευθερίες, έχει ήδη διενεργηθεί από τον νομοθέτη της Ένωσης, ο ρόλος της Επιτροπής πρέπει να νοηθεί ως επικουρικός και κατ' ανάγκην περιορισμένος, λαμβανομένης υπόψη της περιορισμένης εκτάσεως του κατά το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 ελέγχου.

123. Γενικότερα, φρονώ ότι η αιτιολογία των αποφάσεων της Επιτροπής, οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, πρέπει να ερμηνεύεται στο σύνολό της προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός τέτοιων πράξεων σε σχέση με κάθε μία από τις εκδηλώσεις τις οποίες ένα ενδιαφερόμενο κράτος μέλος θεωρεί ως εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Έτσι, η Επιτροπή βασίμως προβαίνει σε διαμόρφωση της εκ μέρους της εκτιμήσεως, προχωρώντας σε διακύμανση της εντάσεως της αιτιολογίας σε συνάρτηση με τις σχετικές εκδηλώσεις. Παραδείγματος χάρη, όσον αφορά τις εκδηλώσεις που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας 97/36, η αιτιολογία μπορεί να είναι σύντομη, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος αυτοματισμών ως προς την προσέγγιση και τηρουμένης της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Όσον αφορά άλλες συγκεκριμένες εκδηλώσεις, η Επιτροπή μπορεί να προσπαθεί να παραθέτει περισσότερα στοιχεία, τηρουμένων των ορίων που καθορίζονται από την τροποποιημένη οδηγία 89/552. Τέλος, η αιτιολογία της αποφάσεως της Επιτροπής πρέπει να είναι επαρκής, στο σύνολό της, προκειμένου το Γενικό Δικαστήριο να είναι σε θέση να ασκήσει τον εκ μέρους του δικαστικό έλεγχο, ο οποίος πρέπει, επίσης, να παραμείνει περιορισμένος.

124. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς επικύρωσε, αφενός, την απόφαση 2007/479 με τις σκέψεις 117 έως 119 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-385/07) και, αφετέρου, την απόφαση 2007/730 με τις σκέψεις 160 έως 164 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08).

125. Τρίτον, όσον αφορά την προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που εκτέθηκαν στα σημεία 33 έως 44 των παρούσων προτάσεων όσον αφορά το δικαίωμα ιδιοκτησίας, προτείνω να απορριφθεί η σχετική αιτίαση ως αβάσιμη.

126. Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P, αρκεί η διαπίστωση ότι, υπό το πρίσμα του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 173 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να προβεί σε ενδελεχέστερη ανάλυση από αυτήν στην οποία όντως προέβη. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο, με μια κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, υπό το πρίσμα της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, έκρινε ότι δεν ετίθετο εν προκειμένω το ζήτημα της προβληματικής σχετικά με τη χορήγηση ειδικών δικαιωμάτων.

127. Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω να απορριφθούν ως αβάσιμα το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P καθώς και το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P.

Δ – Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P

128. Με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως, η FIFA υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον επικύρωσε τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι η καταχώριση των αγώνων «μικρότερου ενδιαφέροντος» του Παγκοσμίου Κυπέλλου στον εθνικό κατάλογο του Ηνωμένου Βασιλείου διεξήχθη σύμφωνα με διαδικασία που χαρακτηρίζεται από σαφήνεια και διαφάνεια. Ειδικότερα, η FIFA διατείνεται ότι, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, το γεγονός ότι ορισμένες αρχές ή ορισμένα συμβουλευτικά όργανα πρότειναν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, στον Υπουργό Πολιτισμού, Μέσων Ενημέρωσης και Αθλητισμού του Ηνωμένου Βασιλείου την καταχώριση μόνον των αγώνων «πρώτης τάξεως ενδιαφέροντος» στον εν λόγω κατάλογο συνεπάγεται υποχρέωση της Επιτροπής να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους ο Υπουργός δεν υπέπεσε σε πλάνη υιοθετώντας διαφορετική άποψη. Η FIFA προσθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η Επιτροπή edικαιούτο να λάβει υπόψη περιστατικά τα οποία ήσαν οψιγενή σε σχέση με την ημερομηνία καταρτίσεως του κοινοποιηθέντος εθνικού καταλόγου.

129. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η επιχειρηματολογία σχετικά με τη μη τήρηση των προϋποθέσεων σαφήνειας και διαφάνειας ως προς τη διαδικασία καταρτίσεως του εθνικού καταλόγου του Ηνωμένου Βασιλείου προβλήθηκε από τη FIFA στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακυρώσεως. Απαντώντας στα επιχειρήματα σχετικά με την πλάνη εκτιμήσεως στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο, αφού προέβη, με τις σκέψεις 84 έως 89 της προαναφερθείσας αποφάσεως FIFA κατά Επιτροπής (T-68/08), σε ορθή ερμηνεία του άρθρου 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552, ορθώς απέρριψε τα επιχειρήματα της FIFA με τη σκέψη 96 της εν λόγω αποφάσεως. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι το άρθρο 3α της τροποποιημένης οδηγίας 89/552 δεν θεσπίζει καμία υποχρεωτική διαβούλευση, για την τήρηση της οποίας θα ήσαν υπεύθυνες οι εθνικές αρχές ή, ενδεχομένως, η Επιτροπή. Έτσι, οι εν λόγω αρχές δεν δεσμεύονται από τις γνωμοδοτήσεις που διατυπώνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καταρτίσεως του εθνικού καταλόγου και δεν είναι υποχρεωμένες να απαντούν ατομικώς στα σχόλια που έχουν υποβληθεί σε αυτές. Κατά συνέπεια, αυτή η αιτίαση είναι αβάσιμη.

VI – Πρόταση

130. Εν κατακλείδι, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει απόφαση με το ακόλουθο διατακτικό:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-201/11 P. Σύμφωνα με το άρθρο 138 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταδικάζει την UEFA να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' αναίρεση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

- 2) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-204/11 P. Σύμφωνα με το άρθρο 138 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, καταδικάζει τη FIFA να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' αναίρεση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.
- 3) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-205/11 P. Σύμφωνα με το άρθρο 138 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, καταδικάζει τη FIFA να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' αναίρεση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.
- 4) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας καθώς και το Βασίλειο του Βελγίου φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους, σύμφωνα με το άρθρο 140 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.